

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

Director: **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU Decanul Baroului de Ilfov	AL CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	I. G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Avocat	N. JAC CONSTANTINESCU Președ. la Curtea de Apel din București	E. CRISTOFORIANU Dr. în drept dela Roma Avocat
RÉNÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris	V. DONGOROZ Confer. la Facult. de Drept din Buc. Avocat	D. GĂLĂȘESCU-PYK Profesor Universitar Avocat	ALFRED JUVARA Profesor Universitar Avocat	Dr. ȘT. LADAY Membru în Consiliul Legislativ	I. GR. PERIȚEANU Avocat
C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, Fucurești	C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris	GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Profesor Universitar Avocat	AL. VELESCU Dr. în drept din Buc Avocat	ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de redacție: **E. C. DECUSARĂ**, Dr. în Drept din Paris. Directorul Statisticii Judiciare.

Membrii corespondenți pentru Paris: **EDOUARD LEVY** și **SILVIU KRAINIC**, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

Membru corespondent pentru Polonia: **EMIL ST. RAPPAPORT**, Președinte la Curtea de Casație din Varșovia.

ABONAMENTUL

Un an p. B-ci, Case com., Autorit. 1400 lei
„ Avocați 1000 „
„ Magistrați 800 „
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

In lunile Iulie și August
Apare odată la două săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București Strada Artei No. 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29

S U M A R

- Salariile magistraților, de d-l C. Rătescu, Președinte la Inalta Curte de Casație s. II;
- Legea contra cametei, de avocatul E. Cristoforeanu.
- Intre inchisoare pentru datorii civile și falimentul civil (urmare și finit) de E. C. Decusară;
- Strigătul de alarmă, de Const. Zotta;

JURISPRUDENȚE:

- Curtea de Casație s. II: *St. și M. Korodi cu Bacso Andrei* (Timbrarea incompletă se sancționează conform art. 42 legea timbrului), cu o *Notă de Al. Kostachi*;
- Curtea de apel București s. III: *Banca Chrisoveloni și alții cu H. Goldemberg*. (Faliment. Condițiuni pentru admiterea cererii de declarare. Comerciant. Insușirile denotând această calitate. Proba lor);
- Curtea de apel Constanța: *Pavel Silvestru cu Prefectura Căliacra*. (Contencios ad-tiv. Notar. Noua lege ad-tivă. O nouă reorganizare. Chemarea celor disponibili în funcțiuni similare. Acțiune în contencios contra Prefecturii. Inadmisibilitate);
- Idem: *Olimpia Duma cu Ministerul Instrucțiunii*. (Contencios ad-tiv. Profesoară definitivă. Ordin de suspendare. Acțiune în contencios. Revocarea ordinului după două luni. Restrângerea acțiunii numai la cererea de despăgubiri Prejudiciu de ordin moral. Quasi delict civil. Admisibilitatea daunelor).
- Trib. jud. Ismail: *Ana Ciumanenco cu I. D. Chiosea*. (Perimare. Județele Cahul și Ismail. Procese începute sub imperiul procedurii ruse. Ce procedură urmează a se aplica?)

SALARIILE MAGISTRAȚILOR

Este cunoscut sentimentul de sacrificiu al magistratului, sentiment izvorât din educația sa profesională; este de asemenea cunoscut că magistratura a primit până în prezent în mod demn și cu abnegațiune situațiunea ce i s'a creiat, atât din punct de vedere material, cât și din punct de vedere moral. În special a primit cu resemnare în ultimii ani scăderile la cari a fost supusă prin legea generală a armonizării retribuțiilor bugetare din Iunie 1927. Magistratura și-a impus această atitudine ca o disciplină a ei proprie, și a urmat-o în mod constant. Situațiunea materială însă ce i s'a creiat prin impozitul de sacrificiu la care a fost impusă, este intolerabilă.

De la început trebuie să facem constatarea că greșit — mai în toate împrejurările — magistratura a fost privită ca făcând parte din marea masă a funcționarilor. Activitatea magistraților este cu totul alta, decât a acestora.

Lucrările lor nu sunt mărginite la aplicațiunea strictă a unor texte de lege, după speță, sau la aducerea la îndeplinire a unui ordin. Lucrarea magistratului este o operă personală, construită de mintea lui, fără alt control decât al conștiinței lui și al instanței judecătorești superioare.

Din cauza importantului rol ce judecătorul are ca factor social, în evoluția vremii, justiția a fost scoasă de sub influența puterii executive și a fost recunoscută ca o putere separată în Statul modern. Magistratul ca exponent al acestei distincte forțe în Stat, este un regulator permanent între voința legilor și voința celor ce au a le aplica, tâlmăcind adevăratul înțeles al textelor, împiedicând abuzurile și asigurând libera dezvoltare a societății. Conflictele ivite cu ocaziunea aplicării legilor au fost date spre rezolvarea magistratului. Serviciile aduse în această direcțiune au fost atât de prețioase încât permanentizarea acestui con-

A apărut: **BIBLIOTECA MARILOR PROCESE No. XI** cuprinzând:

FALIMENTUL BĂNCII FRANCO ROMÂNE, cu toate fazele judiciare dela Iunie 1929 data cererii de moratoriu și până la zi. Acest volum s'a tipărit sub îngrijirea D-lui avocat **Virgil Z. Soare**.

S'a pus sub presă și va apare la 8 Aprilie **LEGEA CONTRA CAMETEI** adnotată și comentată de D-l **E. Cristoforeanu**, cu un bogat material doctrinal și jurisprudențial strein.

trol s'a impus ca un postulat moral în noua alcătuire a Statului.

Prin art. 107 din noua Constituție se creiază, un drept pentru puterea judecătorească de a controla și a anula actele abuzive de autoritate, făcute de puterea executivă în disprețul legilor și drepturilor cetățenești. Experiența fericit făcută a determinat lărgirea acestui drept. Consecutiv unei lungi discuțiuni desfășurată cu multă energie și ajurea, nu numai la noi, noua Constituție Română a recunoscut prin articolul 103 dreptul puterii judecătorești de a controla activitatea însăși a puterii legiuitoare, lăsând în atributul său putința de a declara că o lege votată este anti-constituțională și a refuza aplicarea ei, iar prin art. 98 din Constituție s'a prevăzut că Inalta Curte de Casație în Secțiuni Unite poate judeca pe Miniștri. În afară de aceasta, necesitatea impunerii spiritului de justiție a determinat, în opera de organizare din ultimul timp, infiltrarea magistraților și în instituțiunile pur administrative. Cu ocazia înființării comisiunilor disciplinare pentru aplicarea de sancțiuni administrative funcționarilor stabili, ca o garanție mai mult că dreptatea nu va fi nesocotită, s'au pus aceste comisiuni sub prezidenția unor magistrați. Prin acest mod, ca un omagiu adus independenței și prestigiului magistraturei, puterea executivă — odată mai mult — s'a pus sub supravegherea magistratului chiar în afară de judecata proceselor propriu zise.

Increderea arătată magistraților prin diferitele însărcinări ce li se dă, — desigur că îi onorează în cel mai înalt grad, — dar le și impune sarcina de a veghea cu atențiune la exacta lor îndeplinire.

Din aceste sumare observațiuni se ilustrează odată mai mult importanța și rolul covârșitor ce joacă magistratura în viața țării.

Membrii corpului judecătoresc au fost totdeauna la înălțimea înaltei lor chemări. Cu jertfe, ce nu sunt îndeajuns cunoscute, și cu sufletul plin de avânturi, magistrații și-au îndeplinit exact misiunea ce le-a fost încredințată, și atunci când necesitățile vremii au cerut-o, mulți din ei n'au ezitat de a pleca din sat în sat într-o continuă mișcare, ducând cu ei suflul de dreptate și liniștea printre săteni. Lipsiți de multe ori de strictul necesar și suferind mari privațiuni, au căutat și au reușit să-și prepare și să-și mențină cultura necesară. Ei au elaborat acea minunată colecție de jurisprudență română, formând în același timp disciplina dreptului și încrederea în justiția țării.

Această considerabilă operă, atât de necesară vieții Statului, nu trebuie neglijată, nu trebuie lăsată să se diestrame, și membrii corpului judecătoresc trebuie menținuți la un nivel corespunzător misiunii delicate ce au. Se impune să se țină seamă în orice moment de faptul că funcțiunea magistratului este prin excelență funcțiune de înaltă intelectualitate și probitate. Cei chemați la conducerea țării trebuie să-și amintească în fiecare clipă că judecătorul este chemat ca printr-o cumpănită și prudentă judecată să netezească calea asperităților ce se ivesc în aplicarea legilor; — trebuie să se țină seamă că judecarea unui proces implică, pe lângă cunoașterea faptelor, și cunoașterea profundă a tuturor fenomenelor în mijlocul cărora s'a produs. Soluțiunea unui proces ca să fie dreaptă trebuie să satisfacă evoluția și morala vremii, iar judecătorul este obligat să fie nu numai știutor al legii, dar și un exact cunoscător și înțelegător al timpului.

Organizațiunea specială a instituțiunei noastre și a lucrărilor noastre, cer cercetări serioase, gândire profundă, continuitate de studii. Domeniul judecătorului, astăzi mai cu osebire, este fără limite, câmpul activității sale se lărgeste fără măsură, în fiecare zi valul activității omenesti aduce spre rezolvare noi chestiuni, în fiecare zi noi interese, noi pasiuni solicită intervențiunea sa; din toate părțile se manifestă interesul invincibil al umanității. Noui și numeroase legi se pun zilnic în aplicare — pentru a se răspunde nouilor probleme — aduse de războiul mondial. O adevărată colecțiune de legi speciale, decrete și deciziuni fac obiectul preocupățiunilor judecătorului, de o aplicațiune cu atât mai delicată, cu cât și legislațiunea de după războiu este excepțională și provizorie. Pentru a răspunde acestui scop social atât de important, magistratul trebuie să aibă o aleasă și bogată cultură, o minte clară și un suflet liniștit, pentru a putea sta departe de vijelia vieții turmentate, pentru a putea da strălucire magistraturei și forță justiției. Soluțiunile pripite — fără o matură chibzuire — hotărârile redactate fără un examen aprofundat, nu sunt în tradițiunea instituțiunilor noastre judecătorești. Cei ce astăzi își propun să schimbe organizarea judecătorească, — operă la care actualmente suntem înformați că se lucrează. — au datoria de a avea în vedere acest lucru și de a pune la dispoziția magistraților mijloacele suficiente pentru o pregătire corespunzătoare misiunii lor. Este imposibil însă să se ceară unui om frământat de griji și într-o permanentă stare de lipsă și umilință, să se cultive, când nu i se dă mijloace necesare; — este peste putință ca judecătorul să impună judecata lui și directive morale când el însuși este în lipsă și demoralizat; sovăirea însoțește totdeauna această stare și neîncrederea în justiție urmează ca o consecință firească.

Situațiunea materială a magistraților a fost tot timpul puțin încurajatoare. Treptat, treptat, în ultimul timp s'a înrăutățit, iar astăzi cu ocaziunea ultimelor reduceri a devenit de nesuportat și alarmantă. Un meritos magistrat din București, care pus în alternativa de a nu putea trăi cu salariul său împreună cu soția și familia sa, — sau de a părăsi cariera, — a preferat să plece; un alt magistrat însurat și cu copii a fost nevoit să se despartă de soția și copilul său, trimițându-i în provincie la rude, mărgininându-se de a-i vedea din timp în timp pentru a-și putea astfel menține în mod demn funcțiunea sa. Cu ocaziunea judecării unui proces disciplinar s'a spus de un magistrat, că pentru a face față în mod demn greutăților de trai, a fost silit să suprimă masa de seara. Cea mai mare parte dintre magistrați în ultimul timp au renunțat la revistele juridice, în neputință de a plăti abonamentul, rupând astfel contactul atât de util cu mișcarea culturală și jurisprudențială.

Publicațiunile noi, — și înainte procurate cu mari sacrificii, — au devenit astăzi inaccesibile pentru bugetul unui magistrat. Se pierde pregătirea intelectuală și de se va continua tot astfel vom avea o magistratură rutinară și de un nivel incontestabil scăzut. Cu salariul ce se primește astăzi magistratul este lipsit de putința de a trăi, în sensul strict al cuvântului, și din această cauză el se declasează.

O statistică a salariilor magistraților comparată cu cele a câtorva categorii de funcționari dinainte și după războiu, ilustrează cum treptat salariile magistraților au fost neglijate și întrecute de alte categorii

de funcționari, până a-i inferioriza, punându-i astfel în situațiunea de a fi lipsiți chiar de strictul necesar.

Astfel :

IN ANUL 1914

In Magistratură

In Administrație

Prim Președinte C. de Casație . . . 1700 lei	Ministru 1500 lei + 1000 lei diurnă
Președinte " " " . . . 1600 "	Plenipotențiar cl. I. 1500 lei
Consilier " " " . . . 1500 "	cl. II. 1200 "
Prim Președinte C. de Apel . . . 1500 "	Dir. Minist. Externe . . . 800 "
Președinte " " " . . . 1100 "	Justiție . . . 950 "
Consilier " " " . . . 950 "	Președ. C. de Conturi . 1500 "
Prim Președ. Tribunal . . . 950 "	Consilier C. de Conturi . 1200 "
Președinte " " " . . . 650 "	
Jude " " " . . . 520 "	
Supleant " " " . . . 300 "	

IN ANUL 1922

In Magistratură

In Administrație

Prim Președinte C. de Casație . . . 4800 lei	Director C. F. R. . . . 2400 lei
Președinte " " " . . . 4400 "	Director Gen. P. T. T. 3500 "
Consilier " " " . . . 4000 "	
Prim Președinte C. de Apel . . . 4000 "	
Președinte " " " . . . 3500 "	
Consilier " " " . . . 3200 "	
Președinte Tribunal . . . 2500 "	
Judecător " " " . . . 1900 "	

IN ANUL 1927

In Magistratură

In Administrație

Prim președ. C. de Casație . 27486 lei	Director Gen. P. T. T 33200 lei
Președinte " " " . 24614 "	Dir. Gen. Minister . . . 25058 "
Consilier " " " . 22682 "	Membrii Cons. Legislativ cu aceeaș leafă ca membrii Cas. Președ. C. de Conturi 50062 "

IN ANUL 1930

In Magistratură

In Administrație

Prim Președ. C. de Casație 60752 lei	Dir. de Serv. C. F. R. 39.000 lei
Președinte " " " . 48670 "	Inginer Șef " " " 33.000 "
Consilier " " " . 43053 "	Dir. Gen. " " " 320.000 "
	Dir. Gen. P. T. T. 150.000 "
	" Casa Muncii 114.000 "
	Sub-Dir. Gen. " 69.000 "
	Djr. Serv. Adm. C. M. . . 40.000 "
	Prim Preș. C. de Conturi aceeaș salar cu Prim Președ. C. de Casație.
	Ceilalți membri ai Curții de Conturi salarii egale cu ai membrilor Curții de Casație.

Observând cu atenție tabloul comparativ de mai sus, se constată că lefurile magistraților, chiar înainte de războiu, în general, erau destul de modeste și în des-acord cu situațiunea și rolul lor social. Chiar și atunci, nici măcar în înalta magistratură nu putea fi vorba de salarii corespunzătoare situațiunii lor. Membrii Supremei Instanțe din sânul căreia s'au recrutat Ministrii — și Înalți Regenți — primeau salariul de ministru, mai puțin o diurnă care reprezenta o foarte apreciabilă diferență. Ca un respect al tradiției de pe vremea când salariul unui înalt consilier era superior celui cuvenit unui ministru, se echivalase în formă, dându-i cel puțin sub acest aspect prestigiul cuvenit importantului său loc, dar chiar pe acele vremuri viața unui consilier al Casatiei era supusă multor privațiuni. În magistratura mijlocie și inferioară problema era cu mult mai grea și încă de atunci se pusese în discuțiune necesitatea ameliorării salariilor lor. Nu rare erau cazurile când Ministerul de Justiție era moralmente obligat să acorde ajutor bănesc pentru cazuri

de boală sau sume necesare înmormântării unui onest și vrednic slujitor al justiției — mort în completă lipsă de mijloace, sau ajutor bănesc familiei lui în suferință. Își poate oricine închipui ce sinistru dezolare lăsa în urma lui fostul magistrat care toată viața trăise într'o cumplită luptă cu mizeria, și care, lăsat exclusiv numai la controlul conștiinței lui, rămăsese un exemplu de demnitate și probitate socială.

După războiu, magistratura a fost compiect ignorată, disparând parca și buna voință ce înainte începuse, în formă măcar, sa se manifeste, sub implusul necesităților imediate, în atmosfera de supra activitate ce a urmat, s'au creat administrațiuni și organe noi de conducere. Cererile și revendicările au venit din toate părțile, și cu darnicie, sub diferite forme, s'au acordat plusuri de salariu tuturor celor ce au cerut. Magistratura n'a putut să intre în ritmul insistent și de multe ori prea sgomotos al solicitatorilor. Credincioasă educațiunii ei, socotindu-și funcțiunea în Stat incompatibilă cu atitudinea celor ce preindeau plusuri bugetare, s'a abținut dela orice manifestare și s'a păstrat izolată până la jertirea intereselor ei; a sancționat însă de multe ori modul cum se făceau aceste revendicări, atunci când ele luau aspectul îngrijitor pentru liniștea publică.

Revendicările formulate în alte ramuri de activitate au fost în general admise, magistrații însă au rămas uitați și sacrificați, cu aceleași salarii de mai înainte.

Astfel: după războiu salariile membrilor Curții de Conturi — inferioare înainte salariilor magistraților de la Înalta Curte de Casație — au fost echivalate cu ale acestora, deși, erarhic, nu sunt pe aceeași scară, fiindcă hotărârile acelor instanțe cad sub controlul Curții de Casație. Inițiindu-se Consiliul Legislativ, membrii acestei instituțiuni au fost egalați în tratament magistraților dela Înalta Curte de Casație.

Mai mult încă, salariile acestor două categorii de funcționari sunt încadrate în buget sub formă de salarii fixe, pe când lefurile membrilor dela Curtea de Casație ating acelaș quantum numai completate cu o diurnă de zece mii lei lunar, ce se alocă în buget, an cu an, după generozitatea Ministrului respectiv, nu ca un salar fix datorat. Această diurnă cu multă greutate a fost păstrată anul acesta — în urma demersurilor făcute de o comisiune compusă din Președinții Înaltei Curți pe lângă Primul Ministru, căruia i s'a arătat nedreptatea ce se încerca a se face magistraților Înaltei Curți prin suprimarea acelei diurne fixe. Această stare de lucruri constituie o incontestabilă situațiune de inferioritate a membrilor Înaltei Curți față de alte autorități. Salariul unui membru al Curții de Conturi, de unde la 1921 era de 3500 lei lunar, față de 4000 lei lunar cât primea un membru al Curții de Casație, și abia cu 300 lei mai mare decât cel al unui consilier al Curții de Apel, astăzi este echivalent cu salariul unui consilier dela Curtea de Casație și cu 16.000 lei mai mare decât cel al unui consilier dela Curtea de Apel din București. În noile organisme apărute în ultimul timp în administrație, lefurile nu pot suferi comparație. În tabloul de mai sus se vede că leafa celui mai înalt funcționar al țării, Primul Președinte al Înaltei Curți de Casație, în anul 1930 a fost de 60.752, a unui Președinte de lei 48.670 iar al unui Consilier dela aceeași instanța de lei 43053.

În aceeași epocă salariul Directorului General al C. F. R. a fost de 320.000 lei lunar, al unui membru din consiliul de administrație a fost de 37000 lei lunar.

plus jetoane; leafa unui director de serviciu la C. F. R. de 39.000 lei lunar, iar a unui inginer șef de serviciu de 33.000 lei lunar. La Casa Muncii a C. F. R. salariul Directorului General 69.000 lei lunar, iar a Directorului serviciului administrativ a fost de 40.000 lei lunar, plus jetoane; salariul Directorului General al Poștelor și Telegraf a fost de circa 150.000 lei, iar un Director General dela Ministerul Finanțelor încasează în diurne și salar peste 250.000 lei lunar. Edificator este faptul că membrii consiliului de revizie, — prin simplul fapt al acestei delegațiuni, — au primit o leafă superioară magistraților lor cari funcționează în magistratura propriu zisă.

Într'un proiect de lege s'a prevăzut că Directorul de Penitenciar Regional sau Județean să fie echivalat în grad și onorar cu Președintele de Tribunal. În proiectul de lege pentru înființarea comisariatului general al Cadastrului se prevede ca șeful comisar să fie asimilat Primului Președinte al Inaltei Curți de Casație, iar ajutoarele sale imediate, consilierului de Casație, deși nimic din natura activității acestor funcționari nu-i apropie de însărcinările magistraților Inaltei Curți de Casație.

Se învederează dar nu numai uitarea complectă a magistraților, ci și tendința de întrecere a situațiunii lor materiale de alte organe de Stat și umilirea corpului nostru judecătoresc.

Cu utimele reduceri aplicate prin bugetul anului în curs problema devine acută, ea întrece cu mult cauzul discuțiunii salarizării în raport cu cerințele particulare ale magistratului și se impune sub formă imperativă a necesității absolute de trai.

Camera Belgiană a votat reducerea salariilor funcționarilor cu 6%, nouă ni s'a aplicat 23% — deși în toate ocaziunile ne place să ne comparăm cu Belgia.

În actuala situațiune un Președinte al Inaltei Curți de Casație primește efectiv lunar 28.800 lei, plus 9700 lei diurnă, total 38.570, din cari, scăzându-se impozitul global, 6500 lei lunar, rămân 31.574 lei. Este necesar a se nota că impozitul global asupra acestui salar absoarbe leafa pe două luni. Un consilier la aceeași Curte primește 24.595 lei, plus 9070 lei diurnă, total 34.669, din care scăzându-se impozitul global, 5900 lei, rămâne un total de 28.969 lei lunar; un consilier dela Curtea de Apel din București primește 18.300 lei, minus 2000 lei impozitul global, total 16.300 lei lunar; un președinte dela Tribunalul Ilfov primește 13.010 lei, minus 900 lei impozitul global, total primește 12.110 lei lunar; un judecător din Tribunalul Ilfov primește 10.172 lei lunar, minus 780 lei impozitul global, rămâne efectiv 9372, iar un judecător supleant primește 7720 lei, minus 500 lei impozitul global, în total primește efectiv 7220 lei lunar. Un președinte de tribunal din provincie primește 11345 lei lunar.

Cu salariile ce se primesc astăzi, magistrații, atât cei dela instanțele judecătorești superioare, cât și cei dela tribunale și judecătorii, sunt în accepțiunea cea mai reală a cuvântului în cea mai cumplită lipsă materială. Cea mai mare parte din membrii ce o compun nu au altă resursă decât salariul lor, pe baza lui au contractat închirieri de case, și-au format un anume buget căruia cu multă greutate trebuia să-i facă față, și astăzi se găsesc în trista situațiune ca în astfel de condițiuni să nu-și mai poată duce viața.

Un consilier de Curte de Apel din București, cu cei 16000 lei pe cari îi primește efectiv lunar, ori cât și-ar restrânge cheltuelile, este în neputință de a trăi. Pentru exemplificare: dacă are de plătit o chirie de mi-

nimum 100.000 lei anual, chirie care corespunde unei destul de modeste locuințe, în raport cu situațiunea și poziția sa socială, trebuie să scadă din salariul său 8500 lei lunar pentru chirie, și dacă are și copii de școală unde taxele au rămas aceleași, s'ar vedea redus cu cel puțin 1500 lei lunar; restul de 6000 lei ce i-ar mai rămâne este oare o sumă care se crede suficientă pentru întreținerea sa și a familiei sale? Să ni se explice cum se poate aranja viața unui magistrat în limita acestor insuficiente resurse materiale? Consecința fatală este imposibilitatea de a putea răspunde obligațiunilor contractuale, sau de a urma exemplul colegului pomenit mai sus de a se separa de familia sa, exilându-l în provincie la rude. Ce s'ar mai putea spune de ceilalți magistrați dela tribunale și judecătorii? Ne întrebăm, fără a putea găsi răspunsul, prin ce mijloc acești salariați, chemați prin înalta lor misiune să dea exemplu de ordine, de exactitate și de demnitate tuturor celor ce-i privesc, pot găsi măcar puțința satisfacerei strictului necesar al vieții de fiecare zi, fiindcă de îngrijirea, cultivarea lor sau de îmbogățirea bibliotecii cu reviste și publicațiuni necesare pregătirii lor profesionale, nici nu mai poate fi vorba.

Această situațiune îngrijitoare este de natură a desțepa atențiunea tuturor acelora cari au grija bunului mers al justiției.

Magistratul nu trebuie privit în cadrul general al funcționarilor biurocratici, ci în cercul special al funcțiunii lui, — unde neavând nici un alt control decât al voinței și conștiinței lui, este chemat ca senin și cu curaj să împartă dreptate în fiecare zi miilor de oameni, ce într'o supremă speranță îi cere lui, și numai lui, să le repare onoarea atinsă, sau să le atribue valori de multe ori cifrate la sume considerabile. Pentru aceasta se cere în afară de diplomele ce deschid drumul oricărei funcțiuni, o cultură mereu alimentată, selecțiune și independență, toate intim legate de liniștea sufletească. De aceea justiția întotdeauna a fost privită ca cea dintâi problemă ce trebuie rezolvată, fiindcă într'adevăr cel mai puternic pivot al ordinii și conștiinței unui popor este o justiție imparțială legată de o magistratură independentă și dreaptă.

În Anglia, țara libertății și a conștiinței, înțelegându-se pri n experiența vremii rostul magistratului i s'a dat salarii ce-l pun la adăpostul oricărei nemulțumiri, asigurându-i-se integral liniștea și libertatea conștiinței. Desigur mijloacele țării noastre sunt din nenorocire — și nu din vina noastră — cu mult reduse și nu se poate formula pretențiunii de situațiuni similare, dar fără îndoială că se poate da și la noi magistratului, dacă nu puțința unei vieți fără pretențiuni, cel puțin mijlocul de a trăi.

De aceea, fără a formula soluțiuni, ca o expresiune nu numai a legitimei revendicări a corpului de magistrați, dar și a simțului de dreptate, semnalez această situațiune tuturor cari înțeleg rolul magistraturei. Guvernul are datoria să reflecteze la remedierea cât mai grabnică a acestei stări de lucruri.

Dragostea ce port justiției căreia i-am jertfit toată viața și situațiunea ce ocup în corpul magistraturei mă obligă să atrag atențiunea asupra situațiunii grele a magistraților și asupra neajunsurilor ce pot decurge de aci. Este timpul să dăm justiției tot ceace merită, este timpul ca statul să-și facă datoria față de magistrați.

CONST. G. RATESCU

Președ. la S. II a Inaltei Curți de Casație și Justiție

LEGEA CONTRA CAMETEI

După o răsunătoare campanie publică în favoarea legiferării regimului dobânzilor, campanie inspirată nu din dorința rezolvării problemelor economice în legătură cu existența creditului, ci din motive de oportunitate politică sau de pură demagogie, dar mai ales din interesele personale ale multora din aceia care au alimentat-o din belșug, parlamentul țării, într-o atmosferă de inveninată și pătimasă ură deslănțuită de condottierii sgomotoasei campanii, ne-a dăruit după lungi și laborioase debateri, o așa lege zisă contra cametei, menită — s'a afirmat dela înălțimea tribunei parlamentare — să normalizeze raporturile dintre debitorii jefuiți și creditorii hrăpăreți, prin scăderea nivelului dobânzilor curente, să înviorze activitatea comercială și industrială azi înăbușită sub povara unui credit prea scump.

Am ascultat cu amărăciune acest cântec de sirenă, creator de iluzii pentru cei naivi, și fără să vrem ne-am adus aminte de circurile de prin bălciuri unde pe o estradă improvizată afară, saltimbancii fac o reclamă gălăgioasă pentru minunile pe care oricine le poate vedea plătind intrarea, iar înăuntru, programul extraordinar promis afară, se reduce la câteva exhibiții stupide de animale sau gimnastici; și plecând de la un asemenea spectacol, departe de a simți vreo deluzie, râzi, reflectând că unui spectacol de bălcu destinat gurilor-cască, nu poți pretinde mai mult.

Tot astfel inițiatorii legii contra cametei, și afară din parlament și în parlament, au prezentat această lege drept o binefacere cerească, pentru viitorul vieții economice și mulțimea a aplaudat, fericită că în sfârșit grava problemă a creditului de care depinde prosperitatea și belșugul, se va rezolva în curând.

Acum după ce legea s'a votat, așa cum s'a votat, și ținând seama de credința în efectele ei salutare exprimată de făuritorii legii, ajungem la următoarele concluziuni: sau această credință a fost sinceră, pornită din convingere și în acest caz ea este rezultatul naivității și necunoașterii celor mai elementare principii în materie, sau s'a întocmit această lege pentru a se da o satisfacție debitorilor existenți și atunci temeiul legii este neserios.

De fapt, fără a fi nici economist și nici financiar, nu este greu de înțeles că această lege va avea efecte bune numai pentru prezent și nu pentru viitor căci singurii care vor profita în mod efectiv de dispozițiile ei sunt debitorii existenți în momentul promulgării legii cu obligațiuni născute anterior legii, întrucât pe viitor vor beneficia de dobânzile maximalizate prin lege. Cât despre persoanele care de azi înainte vor trebui să recurgă la împrumuturi, se vor lovi de dificultăți necunoscute sub regimul dobânzilor libere, pentru a obține creditul necesar. Urmăriți transacțiunile care se încheie zilnic la tribunal, în special împrumuturile ipotecare, și vă veți convinge de numărul lor redus; și de unde până azi majoritatea împrumutătorilor erau particulari, azi locul le-au luat băncile: această constatare de fapt denotă restrângerea creditului particular și sustragerea unor importante capitaluri dela activitatea obișnuită și normală a băncilor care trebuie să se rezume la operațiuni de credit, pentru a fi investite în operațiuni de împrumuturi pe termen lung, ceea ce față de criza de numerar de pe piață înseamnă o lovitură pe la spate dată comerțului și întreprinderilor de tot felul.

Atunci când s'a înfăptuit liga contra cametei, toată lumea serioasă a salutat cu bucurie mișcarea începută, în nădejdea unei legi care avea să înfrâneze prin mijloace efective și drastice adevărata camătă care bântuie saatele noastre, ca o plagă distrugătoare. Dar nici o persoană de bună credință, inițiată în rosturile și împrejurările economice de azi, nu s'a gândit că ar fi posibilă o lege contra cametei care însă în realitate să desconsidere cele mai elementare legi care guvernează creditul în general și să-i turbure funcțiunea lui regulată în activitatea economică, prin comprimarea forțată a dobânzilor standardizate în jurul procentului de 20%, ca un efect imediat și direct al crizei de numerar și al nesiguranței transacțiilor în genere, provocată de criza economică.

Dobânzile mari au înflorit întotdeauna în epocile de criză și nu din cauza spiritului cămătăresc al creditorilor, căci în timpuri normale când oferta de numerar este mare, creditul este eficient din cauza lipsei unei rentabilități mai bune în alte direcțiuni: crizele economice având ca prim efect împuținarea resurselor de venituri și o înmulțire a sarcinilor în general, volumul plasamentelor e firesc să crească prin cererile tot mai numeroase a celor în nevoie, însă în aceiași proporție transacțiunile devin nesigure și atitudinea realizării creanțelor la scadență dispăre din cauza eventualității insolabilității debitorilor; în aceste condițiuni orice plasament devine riscat și deci pentru compensarea cel puțin în parte a riscului legat de nesiguranța transacțiilor, de insolabilitatea debitorilor și a neajururilor rezultate din aproape în unanimitatea cazurilor din neplata datoriei la scadență, ceea ce obligă pe creditor la executarea silită — și știm ce înseamnă azi urmărirea unui debitor, — fatal dobânzile cresc.

A nesocoti toate aceste contingente și a pleca dela constatarea că dobânzile curente fiind prea mari trebuie maximalizate, fără altă preocupare de consecințele mai apropiate sau mai depărtate ale unui asemenea mod de a legifera înseamnă a face operă negativă, înseamnă nepricepere, ușurintă.

Nu plecând dela concluzie la premiză sau dela efect la cauză vom rezolva criza economică sau un aspect al ei, ci numai plecând dela premiză vom ști ce concluzie trebuie să tragem, analizând cauzele crizei vom ști ce soluțiuni trebuie luate pentru remedierea sau atenuarea ei.

Oricât de mare ar fi dorința și voința astrologilor și alchimistilor din parlamentul țării să răstoarne ordinea economică și să nesocotească legile care ne ocârmuiesc, să inverseze raportul de cauzalitate, transformând efectul în cauză și cauza în efect, nu vor reuși.

Orice act de schimb de prestațiuni și contraprestațiuni, este supus legii de fer a cererii și ofertei, dela care nimeni nu se poate abate: condițiunile schimbului sunt determinate de această lege; a crede că intervenind pe calea legii în transacțiunile dintre părți, impunând alte condițiuni decât acele dictate de cerere și ofertă, raporturile născute din transacțiuni nu se vor turbura, este o naivitate o copilărie; iată pentru care motive modul cum s'a legiferat regimul dobânzilor îl socotim absolut greșit și putem afirma că rezultatele scontate de făuritorii legii, vor fi cu totul contrarii acelor preconizate cu sau fără bună știință, căci nu va trece mult și vom asista la prăbușirea completă a creditului ruinat prin nefericita reglementare a concordatului preventiv.

Dacă statul ar fi vrut cu adevărat să provoace o mică,

șorare a dobânzilor deci o întărire a creditului, ar fi trebuie să adopte o altă politică economică față de factorii de producție. o politică mai puțin fiscalistă și în sfârșit o politică bugetară chibzuită și cu grijă de banul public; când însă mulțumită politicii economice nepricepute am ajuns unde suntem, când din cauza politicii fiscale contribuabilul este găuit și când desmățul bugetar, devenit dogmă politică pentru guverne ca și sarcinile insuportabile impuse țării pentru o lungă perioadă prin împrumuturile nefaste și oneroase, ne deschid cele mai sumbre perspective pentru viitor, cum se mai poate vorbi despre credite eficiente, despre dobânzi modice, normale, despre înflorirea afacerilor sau menținerea lor cel puțin la nivelul de azi?

Și când față de riscul crescând al transacțiilor și în general al plasamentelor, în special, se vine cu o comprimare forțată a dobânzilor curente, este ușor de prevăzut că robinetul creditului se va închide căci în împrejurările de azi cui îi mai va conveni să-și plaseze un ban cu o dobândă netă de 10%, ținând seama de riscul insolvabilității debitorului și al neplății la scadență?

De acum vom asista la o evadare a capitalurilor din câmpul transacțiilor în alte domenii și în special în afacerile de bursă sau în plasamente de efecte care oferă o siguranță absolută și o rentabilitate aproape egală cu aceea a plasamentelor în împrumuturi.

Și în tot cazul chiar dacă o parte din capitalurile azi disponibile vor rămâne mai departe destinate împrumuturilor, putem afirma cu cea mai mare certitudine că față de dobânda convențională atât de redusă, se vor face numai plasamente garantate cu ipotecă, gaj, etc., deoarece nici un creditor nu va mai găsi conveniență în împrumuturi chirografare, fiind lipsite de orice siguranță; de aceea un efect, poate cel mai important al legii contra cametei, pe care-l scontăm cu o precizie matematică, va fi dispariția creditului particular.

Dacă legiuitorul ar fi prevăzut acest efect și în consecință ar fi înscris pentru obligațiunile neafectate de garanție, o dobândă convențională superioară aceleia aferente împrumuturilor garantate, de sigur că s'ar fi evitat într-o oarecare măsură dispariția creditului particular, căci în diferența de dobândă creditorul ar fi realizat cel puțin în parte o acoperire a riscului inerent acestor împrumuturi.

Un alt efect al legii contra cametei, va fi desființarea băncilor mici deoarece acestea azi se alimentează cu fonduri dela băncile mai mari, natural plătind un scont mai mare decât acela al Băncii Naționale, încât din diferența de procente până la 14%, le va fi imposibil să reziste.

Știm că unii membrii ai guvernului, improvizați în economiști, au urmărit politica distrugerii băncilor mici fără a fi reflectat în mod serios la consecințele acestui fapt.

La noi creditul bancar este puțin dezvoltat și băncile îl acordă cu multă greutate; în schimb creditul mărunț este foarte dezvoltat tocmai datorită băncilor mici care pompând bani dela băncile mai mari, îi distribuie ori unde este nevoie, ușurând comerțul și industria mică, într-o mare măsură. Cine va îndeplini rolul acestor bănci? S'a spus că rămânând numai băncile mari, creditul se va organiza pe baze solide, spre satisfacerea tuturor; este o iluzie pe care si-au făcut o apărătoare politiciii de distrugere a instituțiilor mici de credit, deoarece știm cu toți cum lucrează băncile mari, încât desființarea băncilor mici va însemna lovitură de grație dată creditului comercial în genere.

Dar în afară de toate aceste rezultate negative ale legii contra cametei, de un lucru trebuie să fim siguri și anume că această lege nu va reuși căuși de puțin să reprime adevărata camătă, deoarece cămătarii de meserie vor găsi în inventivitatea geniului lor suficiente mijloace de a eluda prescripțiile ei, ba mai mult, camăta se va înăspri odată cu restrângerea creditului, și dela sate unde s'a cuibărit nesupărată de nimeni, va descăleca și prin centrele orășenești, unde nevoia banilor se va simți tot mai mult.

Teamă de pedepsele grave prescrise de lege, cămătarul care și-a făcut o meserie din spolierea nevoiașului, nu va avea, căci aplicarea pedepselor va fi în funcțiune de dovedirea delictului de camătă, ori cămătarul va avea grijă ca la primirea dobânzii să nu asiste martori; și afară de aceasta, debitorul nu va risca o acțiune în exces de dobândă de teama reversului unei asemenea plângeri, acțiunea în calomnie.

După aceste câteva considerațiuni generale asupra legii contra cametei, vom arăta mai jos erorile conținute în lege și criticele la care se pretează dispozițiunile ei.

Art. 1 și 2 fixează dobânda legală și convențională luând ca bază scontul Băncii Naționale; cu alte cuvinte scontul Băncii Naționale, va avea putere de lege între părțile contractante.

Nu înțelegem ce rațiune juridică sau practică a determinat pe autorul legii accelerării care a introdus această inovație să fixeze în acest mod dobânda, servindu-se în calcularea ei de un element nestabil, deci nesigur, cum este scontul Băncii Naționale care este supus variațiunilor; acest mod de a fixa dobânzile instituie o nesiguranță evidentă în transacțiuni, dăunătoare intereselor creditorului sau debitorului. Credem că în interesul siguranței transacțiilor, ar fi fost mai util a se defige o dobândă fixă, oricare ar fi fost ea, indiferent de scontul Băncii Naționale.

De asemenea, acest mod de calculare a dobânzilor, este de natură să provoace dificultăți mari în socotirea sumelor datorate drept dobânzi, la un act de împrumut de exemplu, atât pentru timpul cât actul era în vigoare cât și pentru timpul care urmează după expirarea actului până la achitarea creanței, deoarece dacă în acest răstimp scontul variază, variază și dobânda și deci nu avem o normă fixă în stabilirea sumelor datorate ca dobândă.

Art. 2 acordă valabilitate numai dobânzilor convenționale stipulate în scris, cu alte cuvinte aceste dobânzi nu pot fi dovedite prin martori.

Aplicatiunea acestei dispozițiuni va fi aproape inexistență deoarece și în sistemul de azi avem limitațiunea impusă de art. 1498 c. c. încât și fără o dispozițiune expresă în acest sens dobânzile convenite verbal ar fi rămas ineficace.

Art. 4 prescrie nulitatea excesului de dobândă ceea ce este o consecință logică a fixării unei limite maxime pentru dobânzi; deci orice stipulațiune de dobândă are valoare numai până la concurența acestei limite.

Aliniatul următor interzice autentificarea actelor cuprinzând dobânzi superioare; această interdicțiune este fără sens deoarece prin efectul legii, oricare ar fi dobânda stipulată, ea se reduce la maximum legal și deci autentificarea unei convențiuni cu dobânzi superioare, nu acordă nici un drept creditorului.

De altfel legiuitorul s'a mulțumit să edicteze o asemenea dispozițiune fără a pune vreo sancțiune în caz de neobservare a acestei reguli, căci în afară de redu-

cerea automată a dobânzilor la maximul permis de lege, nu vedem ce altă sancțiune s'ar fi putut înscrie în lege.

Ultimul alineat al art. 4, desființează institutul vânzării cu pact de răscumpărare și anticreză; scopul a fost suprimarea unor mijloace care oferă posibilitatea pentru unii creditori de a-și asigura în mod deghizat o rentabilitate mare pentru sumele date sub aceste două forme.

Însă a recurge la sistemul suprimării din codul civil a două instituțiuni juridice foarte importante și de o mare aplicațiune, numai pentru a evita pe viitor abuzurile posibile la legea contra cametei prin mijlocul anticrezei și a vânzărilor cu pact de răscumpărare, este o metodă greșită deoarece cât timp se face și un uz cinstit de anticreză și vânzările cu pact de răscumpărare, deci aceste figuri, corespund unei necesități reale în activitatea noastră, și nu numai un uz abuziv în dauna debitorilor, singurul sistem era conservarea lor mai departe, căci sancționarea severă a abuzurilor prevăzute în art. 8, ar fi fost suficientă să înfrâneze orice tentativă de spoliere a debitorilor pe aceste două căi, și anume când s'ar fi constatat că cumpărătorul sau creditorul anticrezist ar fi realizat de pe urma operațiunii făcută, beneficii depășind rentabilitatea maximă impusă de lege, ceea ce ar fi fost foarte ușor de stabilit.

Art. 5 interzice plata anticipată a dobânzilor pe mai mult de 6 luni; iarăși o dispozițiune inutilă deoarece în primul rând nu există nici o sancțiune în caz când creditorul și-a încasat dobânda pe mai mult de 6 luni iar în al doilea rând ar fi fost și imprudent să se edicteze o sancțiune oarecare, de ex. obligațiunea restituirii plusului încasat, deoarece se știe că altele sunt condițiunile împrumutului când dobânzile se plătesc anticipat pe un an, altele când se plătesc pe 6 luni, și anume e de presupus că în primul caz creditorul consimte debitorului unele avantagii, pe care nu le consimte în al doilea caz.

Faimosul art. 7 se ocupă de retroactivitatea dispozițiilor legii, dispunând reducerea dobânzilor exișibile anterior promulgării legii și neîncasate, la limita legii, cu excepția dobânzilor consacrate prin hotărâri judecătorești definitive.

Acest ultim alineat s'a introdus ca să se dea o satisfacție adversarilor retroactivității: satisfacția însă este foarte slabă căci dacă acei care au propus acest amendament pentru a atenua efectele retroactivității legii, s'ar fi gândit cât de puține sunt aceste hotărâri consacrand dobânzi convenționale, nu s'ar mai fi ostenit să lupte pentru admiterea amendamentului. Într'adevăr se știe că aproape unanimitatea transacțiilor cu dobânzi convenționale stipulate prin act, sunt împrumuturile; convențiuni de altă natură care să cuprindă obligațiuni de plată cu dobânzi convenite, sunt puține încât nu contează; cum însă aproape toate împrumuturile la care se stipulează dobânzi convenționale, se fac în formă autentică, pentru siguranța creditorilor, și cum actele autentice învestite cu formulă executorie au forță executorie întocmai ca hotărârile definitive fără a fi însă prin aceasta hotărâri judecătorești, înseamnă că legiuitorul le-a exclus dela excepția admisă în favoarea hotărârilor judecătorești, administrând o pedeapsă creditorilor diligenți care și-au pus convențiunile lor sub scutul și garanția legii.

De aceea credem că ar fi fost mult mai sincer și mai conform cu întregul sistem al legii, să se fi generalizat retroactivitatea la orice fel de dobândă neîncasată in-

diferent de instrumentul constatator al ei, fără a se mai fi admis nici o excepțiune.

Art. 8 se ocupă de sancțiunile penale, declarând culpabil de delictul de camătă pe acela care stipulează sau care primește dobânzi superioare celei legale.

Cu alte cuvinte persoanele vizate de acest articol sunt pasibile de pedeapsă nu numai când delictul este consumat dar chiar numai când s'a stipulat o dobândă mai mare, indiferent de faptul dacă acest element preparator al delictului este sau nu tradus în fapt la scadență adică dacă creditorul primește sau pretinde a i se plăti dobânda convenită sau cea din lege.

Socotim acest sistem greșit căci a pedepsi pe creditor pe baza simplei constatări materiale a stipulării unei dobânzi mai mari, deși nu a încasat decât dobânda permisă de lege sau nu avea intenția să prețindă peste această limită, înseamnă a nesocoti însăși noțiunea de camătă și a te îndepărta de adevăratul scop al unei legi de reprimare a cametei.

Camătă nu înseamnă stipularea unei dobânzi mai mare decât cea îngăduită de lege, ci primirea unei asemenea dobânzi; și legea contra cametei nu trebuie să se preocupe de ceea ce convin părțile ci să împiedice pe creditor să ia o dobândă mai mare, edictând sancțiuni severe în acest scop. Printr'o dispozițiune anterioară legea declară valabile stipulațiunile de dobânzi numai până la maximul legii, prin urmare ori câtă dobândă s'ar stipula prin act, creditorul nu va putea constrânge pe debitor a plăti peste limita legii iar debitorul plătind atât cât permite legea se liberează valabil față de creditor. Prin urmare prin faptul stipulării unor dobânzi superioare nu există nici o teamă că debitorul va fi forțat a le plăti și deci din acest punct de vedere delictul este imposibil.

Din contră, se poate întâmpla ca deși în act să se prevadă dobânda permisă de lege, totuși creditorul să încaseze mai mult, de ex. la scadență debitorul neputând achita, creditorul convine la amânare cu condiția de a-i da un plus peste dobânda maximă; iată pentru ce spre a vedea dacă există delict de camătă trebuie să ne plasăm în momentul în care creditorul primește dobânda iar nu în momentul când se confecționează actul.

Ce măsuri s'ar putea lua contra unui creditor care deși stipulase dobânzi superioare, totuși la scadență a încasat atât cât îi permite legea? Mai poate fi el pasibil de sancțiunile delictului de camătă când delictul nu s'a consumat și când deci scopul legii a fost atins?

De sigur că nu. Iată motivele pentru care credem că dispozițiunea așa cum este redactată se datorește unei inadvertențe și în tot cazul va da naștere în aplicațiunii ei la situațiunii inechitabile, inacceptabile.

În sfârșit art. 11 se ocupă de modul de exercitare al acțiunii reclamantului și sistemul de probațiune.

Se vorbește în acest articol despre acțiunea debitorului pentru reducerea dobânzii stipulate ilegal. Mărturisim că nu înțelegem rostul unei acțiuni în reducerea a dobânzilor; s'ar crede că ori de câte ori între părți se stipulează o dobândă superioară aceleia admisă de lege, debitorul pentru a se libera valabil față de creditor sau pentru a nu fi obligat să plătească peste maximul permis de lege, va trebui să obțină în prealabil o hotărâre definitivă de reducerea a dobânzi, căci în altfel de ce a mai vorbit legea despre acțiunea civilă sau comercială a debitorului pentru reducerea dobânzilor stipulate ilegal.

Față de dispozițiunile anterioare ale legii, o aseme-

nea acțiune apare ca un non sens deoarece am văzut că dobânzile stipulate prin acte se reduc automat la maximul legii, cu alte cuvinte când într'un act se prevede o dobândă mai mare, această dobândă în puterea legii se reduce automat la limita legii, și prin urmare nu vedem necesitatea unei acțiuni în reducerea dobânzilor.

Acestea sunt observațiunile pe care le-am avut de făcut asupra legii contra cametei.

Incheiem aceste rânduri exprimându-ne convingerea că această lege departe de a remedia un rău existent, va înăspri și mai mult camăta adevărată, că în tot cazul lipitorile satelor nu vor fi stingherite în activitatea lor iar comerțul care mai rezistă încă crizei, se va resimți profund de efectele rele ale legii.

E. CRISTOFORIANU
Avocat

INTRE ÎNCHISOAREA PENTRU DATORII CIVILE ȘI FALIMENTUL CIVIL

În țara românească la începutul secolului al XX-lea omul cinstit care face afaceri fără să-și cunoască contemporanii, trebuie să se sinucidă sau să moară de foame la bătrânețe!...

I. TANOVICIANU
(Curierul Judiciar No. 63 din 1903)

9. Falimentul s'a extins astăzi și la civili în următoarele State civilizate: Anglia, Statele Unite, Elveția, Danemarca, Suedia, Germania, Austria, Ungaria, etc.

Chiar în țările latine: Franța, Italia, Spania, etc. există un pronunțat curent doctrinar de a se întinde falimentul și la civili.

În Franța comercialiști eminenti ca Lyon Caen și Renault, consideră ca o gravă lacună în legislația franceză neextinderea falimentului și la civili, cu atât mai mult cu cât deosebirea între actele civile și cele comerciale nu este totdeauna ușor de făcut și adesea ori este arbitrară (13).

În Italia deasemenea eminenti comercialiști ca Vidari, Vivante (14) au cerut introducerea falimentului și pentru debitorii civili.

De asemenea și la noi, cu ocaziunea modificării codului nostru de comerț în 1886, Toma Stelian, a încercat să extindă falimentul și la civili, însă în urma obstrucției generale a renunțat chiar să-l propună corpurilor legiuitoare (15).

Astăzi am putea afirma că această instituțiune a falimentului civil este aprobată de toți oamenii de doctrină fie comercialiști, fie civilisti, fie penaliști, față cu imoralitatea și reaua credință a debitorilor civili, care frustează pe creditorii lor, la a-

șăpostul unor legiuiri, cari nu pot împiedeca sau stăvili atâtea insolvențe, după urma cărora să răpesc economiei naționale sute de milioane, cheltuite în risipă, lux și confort, deci în cheltueli neproductive, agravând în acest chip acordarea creditului pentru cei cinștiți și muncitori.

10. Întrebarea care se pune este următoarea: trebuie să se întindă dispozițiunile falimentului pentru comercianți *tale quale* și la civili, sau trebuie dată o reglementare specială?

Se știe, că, principiile cari stau la baza falimentului comercial sunt următoarele:

1. Unificarea urmăririlor,
2. Egalitatea creditorilor.
3. Sancțiuni pentru debitorii frauduloși.

Să cercetăm care sunt rezultatele practice ale acestor principii.

1. Odată debitorul declarat în stare de faliment, el nu mai are direcțiunea afacerilor sale, iar datoriile contractate sunt ajunse la scadență și pentru toate datoriile se face o singură urmărire colectivă, realizându-se în acest chip economie de cheltueli și timp.

2. Creanțele fiind toate exigibile, în caz de lichidare a averii falitului, creditorii lui iau proporțional cu suma realizată, adică se stabilește o egalitate a creditorilor, nu unii să-și recupereze toată creanța iar alții nimic.

3. Dacă se constată că debitorul a devenit insolubil din imprudență, neglijență sau prin mijloace frauduloase ca să-și frustreze creditorii, el primește o sancțiune în raport cu culpa sa, — de la simpla amendă până la închisoarea corecțională.

„Dacă falitul ispășește cu închisoarea culpele sau fraudele comise în dauna creditorilor lui, zice Vivante, această amenințare ridică în debitor simțământul responsabilității sale civile și domestice. îi insuflă simțământul punctualității, deșteaptă spiritul adormit și-l face să caute cu o muncă prudentă să găsească un remediu la criza sau jena în care se afla înainte ca ea să devină ireparabilă” (16).

De ce aceste principii, cu oare care atenuări sau modificări nu s'ar putea întinde și la debitorii civili?

De ce, un creditor civil care prin imprudență, rea credință sau fraudă a devenit insolubil, dăunând astfel pe creditorii, să nu poată fi declarat în faliment?

De ce în acest caz, toate celelalte creanțe, să nu fie considerate ca ajunse la scadență, și să se poată face o urmărire colectivă?

De ce, creditorii să nu concureze proporțional

13) Précis de droit commercial, tom. II, no. 2253.

14) Il Falimento civile, Torino 1902.

15) Vezi art. Tanoviceanu, în care autorul mărturisește că a fost consultat asupra acestei chestiuni de Toma Stelian, care era un partizan hotărât al întinderii falimentului și la civili.

16) Vivante, op. cit.

cu suma ce se va realiza din urmărirea averii debitorului?

De ce, debitorului civil, să nu i se aplice anumite sancțiuni, chiar private de libertate, când au lucrat cu fraudă, sau anumite în apăsări civile, cari să preserveze pe alți creditori de a mai fi înșelați?

Astfel, după legislația germană, debitorul civil să declare în stare de insolvență.

Insolvența se declară prin însăși hotărârea judecătorească contra debitorilor de rea credință, frauduloși, cari prin fraudă au înstrăinat gajul creditorilor.

Acestei hotărâri i se dă o largă publicitate pentru a deștepta pe toți să nu-i mai acorde vre-un împrumut sau să mai intre în afaceri cu el.

Această stare de insolvență nu se poate ridica de cât prin reabilitare, adică când și-a achitat toate datoriile.

În afară de aceasta, celui declarat în stare de insolvență i se pronunță și decăderea de a exercita anumite drepturi civile: a fi tutore, curator, etc.

Se înțelege de lasine cât sunt de moralizatoare asemenea măsuri — și ce eficacitate reprezintă pentru asigurarea creditului, buneii credințe și moralității chiar în afacerile civile.

În Anglia și Statele Unite insolvența este atâr de strict aplicată, în cât uneori produce aceleași efecte, pe care altă dată le producea moartea civilă....

Este desigur regretabil că, în anteproiectul de cod comercial nu s'a adoptat instituțiunea atenuată a falimentului sub forma insolvenții, care este deja în vigoare în Transilvania și Bucovina, unde sunt încă aplicabile codul de comerț ungar și austriac.

Debitorii civili sub amenințarea insolvenții, caută de cele mai multe ori, ca să se ajungă la o înțelegere cu creditorii lor.

11. După cele spuse mai sus, iată principiile, după care s'ar putea reglementa la noi, instituția insolvenții sau falimentul pentru civili, în viitorul cod de comerț sau chiar în procedura civilă:

1. Când creditorul a epuizat toate căile civile de urmărire contra debitorului, fără ca să-și poată recupera banii împrumutați, debitorul fiind absolut insolubil — se va adresa instanțelor civile pentru a fi declarat în stare de insolvență.

2. Instanța va admite insolvența când se va constata că debitorul cu rea credință sau uzând de mijloace frauduloase a înstrăinat averea ce constituia gajul creditorilor, sau a cheltuit banii împrumutați în risipă, lux, desfrâu, etc.

3. Starea de insolvență se va constata printr-o hotărâre judecătorească.

4. Acestei hotărâri i se va da cea mai întinsă publicitate: se va afixa la tribunal, la domiciliul debitorului, la domiciliul creditorului, și publica în

două ziare cotidiene și la un ziar din localitate unde debitorul își are domiciliul.

5. Odată cu insolvența se va pronunța și decăderea din exercițiul anumitor drepturi civile: a fi tutor, curator, etc. și noi am merge și mai departe și unele drepturi politice, de pildă de a fi ales, a fi jurat, etc.

6. Starea de insolvență se va putea ridica prin reabilitare, dacă debitorul face dovadă că și-a achitat creditorii.

Reabilitarea se va pronunța de instanța care a hotărât asupra stării de insolvență.

Hotărârui de reabilitare i se va da aceeași întinsă publicitate.

7. Pentru debitorii cari datoresc mai puțin de 5.000 lei, dacă se constată ca neplata datoriei nu se datorește relei credințe sau fraudei, starea de insolvență se va putea suspenda pe termen de 1 an — cu obligația de a căuta să-și achite creditorii în acest interval.

8. Se va putea deasemenea suspenda efectele declarării în stare de insolvență, dacă debitorul își va formal angajamentul ca să-și achite datoriile și creditorii consimt, pe maximul un an de zile.

Dacă la expirarea termenului de încercare debitorul nu și-a respectat angajamentele luate, insolvența își va produce toate efectele.

9. Debitorul declarat în stare de insolvență dacă face dovada că și-a achitat datoriile, va putea cere reabilitarea.

12. Introducerea unei atari instituțiuni în legislațiunea noastră, o credem nu numai absolut utilă, dar și imperios cerută de reaua credință majorității debitorilor civili, cari prin mijloace neonestes'au făcut insolubili, însusindu-și astfel banii creditorilor.

Aplicarea de sancțiuni debitorilor culpabili sau frauduloși chiar civili, ar constitui o școală eficace de probitate și de punctualitate, capabilă să întărească creditul, care zace neputincios, în fața moralității atâta de scăzută a debitorilor", își încheie Vivante, importantul său studiu asupra falimentului civil (18).

În zadar să încearcă cu luare de măsuri paliative ca: legea pentru combaterea cametei, legea pentru îngreunarea formalităților de urmărire, pentru reducerea datoriilor, etc. care nu vor da rezultatele așteptate, fiindcă, creditorii frustrați sau sicanati de către debitori de rea credință, vor îngreuna condițiunile de acordarea creditelor, — și ca rezultat final va domni acelaș marasm economic și financiar, fără putința de refacere și însănătoșire.

Este o lege psihologică naturală: creditul este în

funcțiune de onestitate, de cinstea, și de putința de a-l rambursa la vreme aceluia care-l solicită.

Totdeauna debitorii cinstiți, onești, muncitori vor găsi credit în condițiuni acceptabile, pe când cei necinstiți, necorecți, leneși, nu-l vor găsi de cât în condițiuni oneroase, dacă îl vor găsi.

Dar moralitatea și buna credință a debitorilor nu trebuie să constituie numai apanajul unei minorități, ci a întregii colectivități, de aceea legiuitorul în vremuri de depresiune morală. — cum ne găsim noi astăzi — trebuie să recurgă la măsuri eficiente de îndreptare: *ori închisoare pentru datornici civili cu munca forțată, ori falimentul civil — cu declararea insolvenței debitorilor civili.*

Suntem convingși că dacă una din aceste măsuri s'ar aplica, moralitatea debitorilor s'ar îndrepta, iar creditul țării și-ar căpăta încrederea și capitalurile străine cari până acum stau în rezervă, vor însufleși activitatea privată atât de anemică în toate domeniile.

Dacă din contra, vom căuta să menajăm pe toți debitorii, fără nici o distincțiune, contopind în aceeaș masă pe cei cari au cheltuit banii împrumutați în risipă, lux, confort etc. — și acum cu rea credință au devenit insolventi, — vom alunga ori ce puțință de credit și marasmul economic, financiar, social, moral va continua să domnească, înăbușind orice nădejde de însănătoșire de refacere.

Și aceasta ar fi cu atât mai paradoxal, cu cât trăim într'o țară bine cuvântată de D-zen cu întinse bogății naturale, cu un pământ fertil, dar încăpută pe mâna speculanților, risipitorilor, cheltuitoarelor, care înăbușă munca anonimă a celor cinstiți și muncitori.

Ca jurist ne-am făcut datoria, — ca și Tanoviceanu acum 30 de ani, ca și Cogălniceanu și Rosetti acum 70 de ani, ca să dăm alarma...

Rămâne în sarcina celor cu autoritate în Stat, ca să reflecteze asupra gravității răului care a pătruns atât de adânc în corpul social, în păturile sociale, și să ia măsurile convenite, cu un moment mai de vreme, ca boala să nu infecteze tot corpul social.

E. C. DECUSARA
Doctor în drept dela Paris

Strigătul de alarmă

Căci nu altfel trebuie socotit articolul colegului, care semnează „un magistrat” în numărul cu data de 19 Martie 1931 din revista „Curierul Judiciar” și prin care aduce la cunoștința generală cuprinsul în parte al protestului de lege modificator al legii de organizare judecătorească. Este cunoscut că în mare taină se lucrează de câțiva timp la modificarea legii noastre de organizare, dar aproape nimeni nu cunoaște detalii. Colegul nostru a fost în măsură a le vedea și le-a expus prin articolul mai sus citat. Un lucru extrem de grav se pregătește, se pare, luând ca juste informa-

țiunile din articol. Suspendarea inamovibilității magistratilor pe un timp de câteva luni, interval în care ar avea loc încadrări!! Isi închipue lumea ce înseamnă acest lucru? A se întâmpla ceiace s'a întâmplat cu încadrările polițistilor, când din inspectori s'au trezit unii comisari, necoșându-se elementare principii de drept câștigat. Dar azi cu valul de corupție ce ne-a cotropit, de asemenea lovituri are nevoie țara noastră sau de o întindere a inamovibilității și asupra parchetelor, așa după cum o proiectase d-l Gr. Iunian, fostul ministru al justiției? Nu înțelegem a bănuii spiritul de imparțialitate al actualului ministru care a știut în câteva ocaziuni să țină piept asaltului politicianilor cari aveau imprudența mai înainte de a cunoaște părerea domniei sale, să se laude în gura mare că în 24 ore vor muta cutare procuror, vor face să se retragă delegația cutărui judecător de Instrucție, sau vor muta pe cutare judecător care a confirmat mandatul de arestare emis contra unui amic politic.

Nu la acestea ne gândim când scrim aceste rânduri ci la faptul că asemenea dispozițiuni rămân inserate într'un text de lege și doar Miniștrii nu sunt inamovibili! Va fi vai și amar de timpurile când magistratii ar fi siliti să apeleze la bunăvoința politicianilor pentru încadrarea prevăzută de lege, politicieni din rândurile cărora se recrutează adesea clientela instanțelor represive.

Dacă este cineva care înțelege a ameliora într'o mare măsură răul moral din țara aceasta, n'ar putea-o face decât întinzând principiul inamovibilității și asupra membrilor parchetelor, în fruntea cărora să se găsească oameni de acțiune, perfect independenți și atunci s'ar vedea în scurt timp rezultatele. După puțin timp pungășii ar ajunge la puscărie ori care ar fi aceștia iar oameni cinstiți ar putea lucra în mod constructiv.

Actualele așezări ale inamovibilității ar fi periculos să fie sdruncinate, căci doar pentru acestea s'au dus lupte de decenii și a strica ce s'a făcut în tot acest interval ar fi să ne întoarcem la acele timpuri, ori pasul vremii nu mai permite acest lucru, fără grave perturbări. Se zice că în proiect se mai prevede desființarea unor locuri pe cale bugetară, ce ar fi mai simplu ca să disloci un magistrat integru decât să i suprimi locul prin buget, lăsându-l fără slujbă pentru ca în scurt timp să fie reînființat pentru un protejat.

Dacă s'ar înfăptui reforma în sensul celor arătate, lucrul ar fi prea dureros, ar fi să primim încă o lovitură, pe lângă multele altele ce le am mai primit cu resemnare, neprotestând, fiindcă noi n'avem dreptul să protestăm, dar prin atingerea inamovibilității s'ar lovi în însăși existența noastră morală și atunci când existența ne este amenințată avem dreptul să dăm alarma.

CONST. ZOTTA
Judecător de Instrucție, Președinte
R.-Sărat

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUS. SEC. II

Audiența de la 13 Decembrie 1929

Președinția d-lui C. CHISELIȚĂ, consilier

St. Korodi și M. Korodi cu Bacso Andrei

Decizia 695

Legea timbrului. Timbrarea incompletă se sancționează conform dispozițiilor art. 42 leg. timb. Instanța ce descoperă lipsa de timbru nu e obligată să someze partea în culpă ca aceasta să-și completeze timbrul. Art. 42, 111, leg. timbr. și 55 leg. acc.

Conform art. 42 leg. timb. partea poate să-și completeze la primul termen lipsa de timbre sau poate cere instanței un singur termen în acest scop. Din moment ce nici un text nu prevede ca partea în culpă să fie somată pentru a-și completa timbrul, instanța de judecată nu violează nici un text de lege când fără vre-o altă formalitate, anulează un recurs insuficient timbrat.

Curtea,

Luând în cercetare recursul declarat de văduva lui St. K. și M. K. în proces cu soția lui B. A. în contra încheierii No. 2631 din 928 a Tribunalului Brașov. În prezența recurenților prin av. Gh. A. care depune un timbru de 100 lei, drept completare a taxei de recurs în casare. În lipsa intimății, Procedura completă. S'a dat cetirei raportului cauzei. Ascultând pe reprezentantul recurenților în susținerile sale.

Deliberând,

Asupra recursului declarat de văduva lui St. K. și M. K. în contra încheierii No. 2631 din 928 a Tribunalului Brașov, prin care s'a anulat ca insuficientă timbrat recursul făcut de numiții în contra încheierii No. 863 din 925 a judecătoriei mixte Brașov.

Având în vedere că în contra acestei încheieri au declarat recurs văduva lui St. K. și M. K., în baza art. 30 pt. 5, 6 și 9 leg. Curții de Casație, invocând ca motive, violarea art. 42 leg. timb. și 55 leg. acc. săvârșite de Tribunal prin aceia că, nu putea să anuleze recursul, deși era insuficient timbrat numai cu 20 lei, ci urmă să-l someze, ca într'un anumit termen să completeze taxa de timbru.

Considerând că potrivit art. 42 leg. timb. partea poate să completeze la primul termen, taxa de timbru și instanța de judecată, poate acorda o amânare pentru completarea acestei taxe.

Că însă, nici un text al sus zisei legi — iar art. 55 leg. acc. fiind abrogat prin art. 111 leg. timb. — nu obligă instanța de judecată de a amâna judecarea cauzei și a încunoștiința partea să completeze taxa de timbru.

Că, deci, întrucât recurentul până la primul termen, nu a completat timbrul pentru recursul declarat în contra încheierii No. 863 din 925 a judecătoriei Brașov, în conformitate cu legea a fost anulat de Tribunal, prin încheierea supusă recursului.

Că astfel fiind recursul dovedindu-se nefondat urmează a se respinge.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul.

NOTA. — Pentru instanțele din Ardeal Decizia de mai sus este foarte bine venită. Nu sunt rare cazurile când atât avocații cât și unele instanțe socotesc că pentru a se sancționa lipsa de timbru, atunci când partea în culpă lipsește, e necesară somarea ei ca într'un anumit termen să-și completeze lipsa, sub sancțiunea nulității prevăzută de art. 42 leg. tim.

Câte odată, unele instanțe, descoperind o lipsă de timbre cu ocazia judecării apelului sau a recursului, retrimet dosarul primei instanțe ca această să someze partea să dea timbrele lipsă și apoi să li se înapoieze dosarul, fie cu timbrul completat, fie cu mențiunea că partea a refuzat completarea.

Acest fapt — care nu produce decât întârziere în

judecarea proceselor și cheltuieli de francare inutile, Statului — e datorit aplicării în materie de timbru a art. 129 și 140 pr. civ. austr., articole care prevăd că instanțele vor restitui părții acțiunile și alte petiții, ori de câte ori aceste au nevoie de corectare sau de vre-o completare.

Dispozițiunile de mai sus se referă însă la condițiunile ce trebuie să îndeplinească o acțiune pe baza cerințelor procedurii civile și nu pot fi aplicate în materie de timbru unde avem o lege specială care arată în amănunt procedura de urmat în cazurile de timbrare insuficientă, modul și sancțiunile de aplicat. Admițând chiar că art. 140 pr. civ. austr. s'ar referi și la timbrare — cu toate că nici un indiciu în acest sens nu rezultă din cuprinsul lui — încă această dispozițiune ar fi abrogată prin art. 111 leg. timbr. care prevede că dispozițiunile contrarii cuprinse în legile de procedură sunt abrogate. Or legea timbrului nu cere nici un fel de punere în întârziere a părții ce nu și-a timbrat legal cererea. De altfel chiar art. 55 leg. acc. din 1925 pe care se bazează recurentul nu prevede formalitatea somării și nici actualul art. 57 nu pomeneste de așa ceva. În consecință, în materie de timbru se aplică în mod general numai dispozițiunile legii timbrului și art. 57 leg. acc., dispozițiunile art. 129 și 140 pr. civ. austr. neavând nici o aplicare în această materie.

AL. KOSTACHI

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. III-a

Audiența dela 22 Octombrie 1930

Președinția D-lui N. RACOVICANU consilier

Decizia Comercială 214

Faliment. Condițiuni pentru admiterea cererii de declarare, Comerciant. Insușirile denotând această calitate. Proba lor.

Potrivit art. 695 cod. com. numai comerciantul care a încetat plățile pentru datoriile sale comerciale este în stare de faliment.

Potrivit art. 7 aceleas cod. comercianții sunt aceia cari fac fapte de comerț având comerțul ca profesiune obișnuită.

Cumpărarea și vânzarea de acțiuni și chiar jocul de bursă nu dau calitatea de comerciant decât dacă au servit ca mijloc de existență fiind încheiate în exercitarea exclusivă sau principalei ocupații.

Imprumuturile contractate nu sunt un act obiectiv de comerț și dobândesc acest caracter numai când servesc la acte de comerț exercitate profesional de un comerciant.

Banca Chrissoveloni, Banca Cerealiștilor, Banca Fabre et Hassner, I. Landau, L. Blank, Banca de Credit Forestier prin av. St. Loga, S. Rosenthal, I. Cohen, A. Weiss și H. Focșeanu cu Henry Goldenberg prin av. Alex. Velescu și Banca Elvețiană și Română prin av. Radu Apoteker.

Curtea,

Asupra apelurilor făcute de: L. Z. Weiss, Banca Chrissoveloni, Banca Cerealiștilor S. A., Banca Fabre et Hassner, Societate în nume colectiv, Louis Landau și Louis Blank,

în contra sentinței Tribunalului Ilfov Secția I-a Comercială cu No. 1229 din 930 și Banca de Credit Forestier S. A., în contra sentinței aceluiaș Tribunal cu No. 1408 din 1930, conexate prin jurnalele din 8 Iulie 1930 și 16 Octombrie 1930.

Având în vedere susținerile orale ale părților, concluziile scrise, actele și lucrările aflate la dosar, din care reiese că intimatul pârât Henry Goldenberg, a fost comerciant în Brăila de articole de fierărie până în 1919 când a lichidat afacerea sa și s'a mutat la București, unde, după ce a cumpărat imobilul din Str. Academiei 2 a cumpărat diferite acțiuni de ale Societăților comerciale, negociabile la Bursă pe care le-a pus în gaj apelanților de mai sus, pentru împrumuturile ce a contractat și pentru cari debite a emis și cambii în ordinul creditorilor.

Nefiind următor cu plata la scadența cambiilor, cu începere dela 16 Aprilie 1930, Banca Chrissoveloni a cerut declararea debitorului în stare de faliment, la care cerere au intervenit: Louis Blank, Louis Landau, Banca Cerealiștilor S. A., Banca Iancu Grünberg, Sami Marcu, Banca Fabre et Hassner, Banca Elvețiană și Română și L. Z. Weiss. Tribunalul prin sentința No. 1229 din 930, a respins atât cererea de declarare în stare de faliment, cât și intervențiile arătate.

În contra acestei hotărâri au făcut apel, Banca reclamantă și intervenienții de mai sus.

Având în vedere că intimatul pârât Goldenberg a invocat, în apărarea sa, faptul că dela 1919 nu mai e comerciant, și a cerut să fie respinse apelurile ca nefondate.

Având în vedere că, din expunerea faptelor, și actele prezentate de intimat, și anume: Decizia No. 667 din 7 Februarie 1920, a Percepției Circ. I Orașul Brăila, certificatul cu No. 213 din 925, a liberat de aceeași Percepție, certificatul Grefei Tribunalului Ilfov Secția I-a comercială cu No. 17.569 din 930, certificatul cu No. 5361 din 1930, liberat de Percepția II-a Fiscală a Capitalei, și certificatul cu No. 1869 din 930, liberat de aceeași Percepție, rezultă că numitul, după ce, în 1919, a lichidat fondul său de comerț de fierărie, din Brăila, a fost scăzut de plata patentei și șters din rolul Percepției I-a din Brăila, prin încetarea comerțului ce exercită în acel oraș fiind trecut în locul său d-nii N. Popeia și C. Al. Roșculeț, cărora le-a transmis fondul său comercial; că mutându-se în București, n'a cerut Tribunalului Ilfov Secția I-a Comerț, înscrierea firmei pentru vre-un fel de comerț, dela 1919 până la 15 Mai 1930 și în rolurile Percepției Circumscripția II-a București se găsește trecut numai cu impozitul Funciar pentru imobilul din Str. Academiei No. 2.

Apelanții au obiectat că, din actele de mai sus nu reiese, în mod precis că pârâtul după 1919 n'a mai exercitat profesiunea de comerciant, mai ales că, firma, ce o avea înscrisă la Tribunalul Brăila, a radiat-o în 1930, că, în București a cumpărat și vândut acțiuni, și că pentru aceste speculațiuni, a făcut împrumuturi, cari au deci caracter comercial și că, pentru parte din acele împrumuturi a semnat cambii fără formula „bunului și aprobat“ ca comercianți.

Având în vedere că aceste obiecțiuni sunt neîntemeiate, căci, din actele prezentate de intimatul pârât reiese în mod cert că dela 1919 n'a mai exercitat nici un comerț în București.

Împrejurarea că numitul a radiat firma, pentru comerțul de fierărie ce o avea înscrisă la Tribunalul Brăila, tocmai după 11 ani, nu poate servi nici măcar ca o indicație de continuare a comerțului căci de probă nu se poate vorbi, când este necontestat de apelanți că pârâtul Goldenberg după acea dată, n'a mai exercitat în Brăila nici comerțul de fierărie și nici un altfel de comerț.

Că această înscriere de firmă nu putea să-i folosească la București nici pentru comerțul de fierărie și cu atât mai mult pentru comerțul de cumpărări și vânzări de acțiuni comerciale sau pentru altfel de comerț.

Și dacă numitul ar fi făcut comerț în București, trebuia să aibă sediul comercial la imobilul său din Str. Academiei No. 2, așa cum pretinde apelanții, ori, comisiile cari, dela 1920 până azi, după vizitarea imobilului, au fixat impozitul ar fi constatat existența sediului comercial și desigur că l-ar fi impus și pentru felul de comerț ce ar fi constatat că exercită.

Ori, din certificatul prezentat, liberat de Percepția II-a Fiscală, și arătat mai sus, reiese că intimatul a fost impus numai pentru impozitul pe clădiri, pentru acel imobil.

Așa că, această primă obiecțiune urmează să fie înlăturată.

Având în vedere că deși art. 3 al. 4 din codul comercial socotește ca acte de comerț cumpărările și vânzările de acțiuni ale societăților comerciale, totuși aceste acte juridice, în principiu fiind civile, nu devin comerciale decât atunci când ar fi fost făcute cu scop de speculație.

Prin urmare, numai atunci asemenea acte vor avea caracterul comercial, când cumpărarea a fost făcută în scopul de revindere spre a obține câștig.

În speță, din cele arătate, se vede că intimatul Goldenberg a cumpărat, prin diferiți agenți de Bursă, acțiuni comerciale nu în scopul de a le revinde căci, acțiunile cumpărate le-a depus în gaj, Banca Chrissoveloni și celorlalți creditori intervenienți.

În privința împrumuturilor contractate de debitorul pârât pe lângă că nu s'a făcut dovada că au fost acordate spre a servi la cumpărarea de acțiuni ale societăților comerciale, dar chiar dacă această probă ar fi făcută, acele împrumuturi nu pot fi socotite drept comerciale, pentru că, după cum s'a arătat operațiunile de cumpărarea acțiunilor comerciale n'au avut caracterul comercial, și este știut că împrumutul nefiind un act obiectiv de comerț, dobândește acest caracter numai în cazul când ar fi servit pentru unele acte de comerț în exercitarea profesiunii de comerciant.

În fine, împrejurarea că parte din cambii emise de intimatul pârât nu poartă formula „bunului și aprobat“ nu poate schimba natura afacerilor din civile în comerciale, caracterul unei convenții sau împrumut fiind imprimat de cauzele arătate mai sus.

Apelanții au cerut, în subsidiar, proba cu martori, spre a dovedi că, Goldenberg a făcut comerț prin speculațiunile rezultate din cumpărări și vânzări de acțiuni, că împrumuturile le-a contractat în acest scop, că aceste operațiuni le-a făcut în mod obișnuit prin agenți de schimb și intermediari dela Bursă, că, pentru executarea acestor soi de afaceri a avut un birou, cu funcționari în imobilul său din Str. Academiei având procurat pe un cumnat al său, unde a tratat și încheiat cele afaceri și că a emis cambii ca comerciant afirmând creditorilor că are firmă înscrisă și comerțul îl exercită în imobilul arătat.

Având în vedere că deși în principiu această probă e admisibilă, pentru că tinde să dovedească diferite fapte din cari să se tragă concluzia voită de apelanți, totuși, în speță, nu poate fi primită întrucât e neconcludentă și contrară actelor dela dosar, arătate mai sus.

În adevăr e neconcludentă pentru că chiar dacă prin martori s'ar dovedi că a cumpărat acțiuni pe care l-a vândut, jocul de bursă, totuși aceste operațiuni nu dau calitatea de comerciant decât numai când ar fi stabilit, căci aceste speculațiuni ar fi servit ca mijloc de existență că au fost continuate și au fost încheiate în exercitarea exclusivă, sau, cel puțin, principalei sale ocupațiuni. Ori, după cum s'a arătat principala sa ocupație a fost administrarea proprietății sale din Str. Academiei No. 2, care-i aducea un venit anual de 6 milioane lei.

Ar fi contrazisă de actele depuse la dosar de pârât, din care reiese după cum s'a arătat, că dela 1919 numitul n'a mai exercitat vre-un comerț în Brăila și în București și că

în Capitală pe lângă că n'are firmă înscrisă dar n'a fost în-
pus decât la impozitul Funciar pentru acel imobil, și n'a
fost găsit, s'au dovedit de agenții Fiscului sau comisiunii
de impunere exercitând un fel de comerț.

Că, asemenea acte oficiale nu pot fi combătute cu mar-
tori pentru că se opune art. c. com. care permite ca prin mar-
tori să se dovedească numai în contra și peste conținutul
unui act, de natură comercială, sub semnătură privată sau
act autentic, iar nu și în contra unui act ce emană dela au-
toritate de Stat.

Așa fiind proba cu martori cerută în subsidiar urmează
să fie respinsă.

S'a mai solicitat de apelanți, tot spre a dovedi calitatea de
comerciant a intimatului să se ceară de Curte dela Sindicat-
ul Bursei un extras de toate vânzările și cumpărările de
efecte comerciale, făcute în ultimii doi ani de Goldenberg.

Această probă, Curtea nu poate să fie obligată a o pro-
cură nefiind o chestie care să se intereseze ordinea publică,
dar și că regulamentul de funcționare a mijlocitorilor ofi-
ciali oprește să se libereze asemenea acte, pentru asigurarea
secretului, unor astfel de operațiuni.

În fond pentru acele motive pentru cari proba cu martori
a fost respinsă și această probă e neconcludentă și contra-
zisă de actele aflate la dosar.

De aceea și această cerere urmează să fie respinsă.

Având în vedere că potrivit art. 695 din codul comerțului,
numai comerciantul care a încetat plățile pentru datoriile
sale comerciale, este în starea de faliment.

Că, potrivit art. 7 din acelaș cod, comercianții sunt aceia
care fac fapte de comerț, având comerțul ca o profesiune
obișnuită.

Examinând dovezile prezentate de pârât, și faptele expuse
mai sus la lumina acestor texte, se constată că intimatul
Henry Goldenberg dela 1919 n'a mai exercitat vre-un fel de
comerț și că cumpărările și vânzările de acțiuni comerciale
ce le-a încheiat la bursă, nu îi imprimă calitatea de comer-
ciant, căci din certificatele liberate de Percepția Circ. II-a
a Capitalei și celorlalte actele la dosar, se vede că acele o-
perațiuni nu le-a făcut în exercitarea profesiunii de co-
merciant ci, fie pentru plasarea sumelor le bani de care dis-
punea, fie chiar pentru jocul de bursă.

Astfel fiind numitul în timpul acestor operațiuni, n'a fost
comerciant, și ca consecință nu poate să fie îndreptată în
contra sa o cerere de declarare în stare de faliment.

Că dar, bine Tribunalul a respins acțiunea Băncii Cris-
soveloni și a creditorilor intervenienți și urmează că și ape-
lurile ce au făcut să fie respinse ca atare.

Apreciind asupra cererii de cheltueli de judecată, Curtea
le fixează la suma de lei 2000.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Consilier A. I. Le-
rescu, Trib. respinge ca nefondat apelurile făcute de L. Z.
Weiss, Banca Chrissoveloni S. A., Banca Cerealiștilor S. A.,
Banca Fabre et Hassner Societate în nume colectiv Louis
Landau, Louis Blank contra sentinței comerciale No. 1229
din 930 și de către Banca de Credit Forestier S. A. contra
sentinței comerciale No. 1408 din 930, ale Trib. Ilfov S. I. a
Comercială, pe care le menține.

(ss) N. Racoviceanu, A. Lerescu, C. Alimănescu.

Grefier (ss) Ioan C. Pallos.

CURTEA DE APEL DIN CONSTANȚA

Audiența din 23 Mai 1930

Președenția D-lui AL. ANASTASIU Președinte

Pavel Silvestru cu Prefectura Jud. Caliacra

Deciziune Civilă No. 79

Contencios administrativ. Notar. Noua lege admi-
nistrativă. O nouă reorganizare. Chemarea celor dis-
ponibili în funcțiuni similare. Acțiune în contencios
contra Prefecturii. Inadmisibilitate. Art. 178 și 557 din
noua lege administrativă.

Potrivit art. 557 din noua lege administrativă func-
ționarii județeni și comunali stabili cari prin reorga-
nizarea sau contopirea serviciilor locale ar rămâne ne-
întrebuințați urmează să fie numiți în funcțiuni simi-
lare în orice serviciu ținându-se seamă de studiile ce
vor fi având.

Așa fiind este inadmisibilă acțiunea în contencios a
unui notar pus în disponibilitate contra unei prefec-
turi de județ de a fi reintegrat, întrucât după noua lege
asemenea numiri intră în atribuțiunile consiliilor co-
munele respective.

Curtea,

Asupra acțiunii intentate de Silvestru Pavel prin petiția
înreg. la No. 1608 d.n 1 Martie 1930, pe temeiul legii pentru
contenciosul administrativ din 1925 contra Prefecturii Județu-
lui Caliacra, cerând să se constate ilegalitatea punerii lui în
disponibilitate pe ziua de 1 Februarie 1930, și să se ordone
reintegrarea sa în postul de notar stabil al Comunei Gargalăc.

Că reclamantul își sprijină cererea sa pe faptul că este
notar stabil, recunoscut ca atare prin deciziunea prefectorială
No. 261 din 31 Decembrie 1924, pe temeiul art. 64 din legea
pentru statutul funcționarilor publici.

Având în vedere însă că potrivit art. 178 din noua lege ad-
ministrativă pusă în aplicare la Ianuarie 1930, notarii comu-
nali se numesc de Consiliul Comunal respectiv și se confirmă
de directorul Ministerial; că prin urmare, actualmente, prefec-
tura de județ nu mai are cădere să rezolve cererile privitoare
la numirea notarilor.

Că pe de altă parte, după noua organizare administrativă,
împărțirea Județelor pe Comune a fost schimbată, iar numă-
rul Comunelor a devenit foarte restrâns, și prin consecință și
numărul notarilor, căci au fost numiți de Comisiile inter-
mare, ținându-se seamă de nevoile locale, așa că reclamantul
nu se poate plânge contra Prefecturii Județului, în a cărei
atribuțiune nu este dată numirea notarilor comunali, precum
s'a arătat mai sus, căci o deciziune în reintegrare dată în con-
tencios contra Prefecturii de Județ ar fi inexecutabilă și nu
ar putea duce la condamnarea la daune a acestei autorități
administrative, căreia nu-i incumbă obligațiunea și dreptul de
a face asemenea numiri potrivit legii administrative actual-
mente în vigoare.

Că este adevărat că după art. 557 din noua lege administra-
tivă, funcționarii stabili din administrațiunile actuale județene
sau comunale cari prin reorganizarea sau contopirea servici-
ilor locale ar rămâne neîntrebuințați urmează să fie numiți în
funcțiuni similare în orice serviciu, ținându-se seamă de
studiile ce vor fi având.

Că consecințe acestei dispozițiuni, reclamantul rămâne la
dispozițiunea Ministerului de Interne în cadrul auxiliar pentru
a fi numit într'un post similar, urmând a se adresa Ministeru-
lui în acest scop, iar în caz de refuz din partea Ministerului
de a-i satisface cererea ținând seamă de recomandațiunea
legii, să se adreseze cu cerere în contencios, contra eventua-
lului refuz al Ministerului de a-l numi într'un post similar,
iar nu să ceară reintegrarea sa în postul de notar ce a ocupat
la Comuna Gargalăc, precum a cerut prin acțiunea de față
întru cât atât organizarea cât și numărul și întinderea comu-
nelor s'au schimbat prin noua lege administrativă, așa că de
fapt postul ce a ocupat nici nu mai există, fiind desființat prin
lege.

Că de aceea prezenta acțiune urmează să fie respinsă din
acest punct de vedere.

Pentru aceste motive, redactate de d. consilier R. C. Be-
nișache, Curtea respinge ca nefondată acțiunea, etc.

(ss) Al. Anastasiu, Const. Nacian, R. Benișache.

Grefier, (ss) Enache Cazacu

CURTEA DE APEL DIN CONSTANȚA

Audiența din 28 Mai 1930

Președinția D-lui GH. L. DIMITRIU Consilier

Olimpia Duma cu Ministerul Instrucțiunii

Decizie Civilă No. 86

Contencios administrativ. Profesoară definitivă. Ordin de suspendare din partea Ministerului Instrucțiunii. Acțiune în contencios. Revocarea ordinului după două luni. Restrângerea acțiunii numai la cererea de despăgubiri. Prejudiciu de ordin moral. Quasi delict civil. Admisibilitatea daunelor. Art. 107 din Constituție, art. 6 legea contenciosului administrativ și art. 998 și 999 c. civ.

Din dispozițiunile art. 998 și 999 c. civ., potrivit căroră, orice faptă a omului care cauzează altuia un prejudiciu obligă pe acela din a cărui greșală s'a ocazionat a-l repara, rezultă că orice pagubă trebuie reparată, adică nu numai paguba materială directă ci și dauna morală, deoarece prejudiciul poate fi și de ordin moral, cum este atunci când prin fapta nedreaptă a cuiva se aduce o atingere reputațiunii sau considerațiunii unei persoane.

În asemenea condițiuni, dispozițiunea Ministerului Instrucțiunii de a suspenda din învățământ pe o profesoară definitivă fără nici un motiv plausibil, cum și întârzierea pusă în a revoca această măsură arbitrară și vexatorie însoțită de refuzul de a-i plăti salariul ștergând-o din state, constituie un quasi-delict care obligă pe minister la repararea prejudiciului moral devenit cauza unui prejudiciu material.

Curtea,

Asupra acțiunii intentate de Olimpia Duma prin petiția înregistrată la No. 7843 din 25 Noembrie 1929 pe temeiul legii pentru Contenciosul administrativ din Decembrie 1925, cerând să se constate ilegalitatea ordinului No. 155.630 din 11 Noembrie 1929 dat de Ministerul Instrucțiunii publice prin care numita reclamantă a fost suspendată de la catedra sa de profesoară definitivă de matematici la Școala Normală de fete din Constanța și anulându-se acest ordin să fie invitat Ministerul a o repune în drepturile sale și tot odată să fie condamnat Ministerul a-i da despăgubiri pentru dauna morală ce i-a cauzat prin această măsură ilegală.

Că în urmă Ministerul revenind asupra măsurii luate contra reclamantei, aceasta și-a modificat acțiunea prin cererea înregistrată la No. 2948 din 30 Aprilie 1930 restrângând-o numai la cererea de despăgubiri în sumă de 120.000 lei pentru prejudiciul moral suferit din cauza actului ilegal al suspendării sale dela catedră timp de două luni.

Având în vedere susținerile orale și scrise ale părților, precum și actele dela dosar.

Având în vedere că se constată din actele de la dosar că, după ce reclamanta Olimpia Duma a fost înlocuită de Minister în funcțiunea de Directoare a Școlii Normale de fete din Constanța pe ziua de 1 Septembrie 1929, fapt care a făcut obiectul unei alte acțiuni în contencios, care a fost admisă de această Curte și s'a ordonat reintegrarea numitei reclamante în funcțiunea de Directoare, dânsa a fost suspendată la 12 Noembrie 1929 și dela catedra de profesoară definitivă de matematici la acea școală.

Că în contra acestei măsuri luate de Minister contra reclamantei Olimpia Duma, dânsa intentând o nouă acțiune la contencios, ce face obiectul procesului de față, la termenul fixat pentru judecarea acestei din urmă acțiuni la 13 Ianuarie 1930, Ministerul a declarat în instanță prin reprezentantul său, că a revenit asupra menționatului or-

din de suspendare, revocând măsura pe care o ordonase contra reclamantei Olimpia Duma și în consecință a cerut să se închidă acest dosar.

Că atunci reclamanta Olimpia Duma a declarat că își restrânge acțiunea numai la cererea de despăgubiri ce a formulat contra Ministerului pentru dauna morală ce i s'a cauzat de Minister prin faptul că a suspendat-o dela catedră timp de două luni și osebit cheltueli de judecată.

Având în vedere că întrucât se constată că actul ilegal a fost desființat de însăși autoritatea care l'a ordonat, restabilindu-se astfel starea de fapt de mai înainte, urmează că nu mai este locul ca această Curte să statueze asupra ilegalității actului administrativ, decât numai în ce privește daunele ce i s'au ocazionat reclamantei prin ordonarea măsurii suspendării ei dela catedră, măsură ce a fost menținută timp de peste două luni.

Considerând, în adevăr, că prin art. 6 din legea Contenciosului administrativ, legiuitorul reproducând dispozițiunile art. 107 din Constituție, prevede că Curtea de apel investită ca instanță de Contencios administrativ, judecă dacă actul este ilegal, îl poate anula sau poate pronunța daune civile, până la restabilirea dreptului vătămat, având și căderea de a judeca și cererea de despăgubiri fie contra autorității administrative, fie contra funcționarului vinovat.

Considerând că prin cuvintele „având și căderea de a judeca și cererea de despăgubiri” legiuitorul ordinar, ca și constituantul, au înțeles competența instanțelor de contencios, de a judeca, în general orice cerere de despăgubiri întemeiată pe ilegalitatea unui act administrativ de autoritate, fie că o asemenea cerere ar constitui un accesoriu la cererea de anulare a actului și de reintegrare efectivă în dreptul vătămat, fie că reclamantul s'ar mărgini să pretindă numai despăgubiri bănești, precum este în speță, unde reclamanta și-a restrâns acțiunea în urma revenirii Ministerului și a revocării măsurii ilegale a suspendării sale dela catedră, fiind suficient ca reclamantul să dovedească pentru admisibilitatea în principiu a cererii sale de daune, că e vorba de un act administrativ de autoritate și că acest act este ilegal față de reclamant, adică făcut cu călcarea unor dispozițiuni de lege sau regulament și cu vătămarea unui drept al reclamantului.

Că, prin urmare dreptul de a reclama despăgubiri la instanța de contencios administrativ, rezultă în mod clar, atât din dispoziția art. 107 din Constituție cât și din art. 6 din legea Contenciosului administrativ, care nu face de cât să consacre în această materie principiile de drept ale daunelor interese.

Având în vedere că în speță, prin faptul că Ministerul a ordonat o măsură cum este cea a suspendării dela catedră a reclamantei, măsură care a fost menținută timp de peste două luni și pe care Ministerul nu a revocat decât numai după ce reclamanta Olimpia Duma a intentat acțiune în contencios, o asemenea procedură a fost de natură să producă o daună morală reclamantei, care poate servi de bază unei cereri de despăgubiri contra Ministerului.

Că în adevăr, reclamanta Olimpia Duma fiind profesoară definitivă, nu putea fi suspendată dela catedră decât pe temeiul unei hotărâri a comisiunii disciplinare, deoarece suspendarea constituie una din pedepsele disciplinare prevăzute și enunțate de lege; că dacă însă este vorba de o suspendare numai cu caracter preventiv, o asemenea măsură, potrivit art. 95 din legea învățământului secundar, nu poate dura decât cel mult 30 de zile, în care caz Ministerul era obligat să defere cazul instanței competente, ceiace nu a făcut; că în speță, suspendarea reclamantei dela catedră a durat peste două luni, adică până la 13 Ianuarie 1930; când i s'a comunicat prin adresa no. 485 a direcției

școlii, că s'a revocat măsura suspendării de către Minister.

Având în vedere că măsura suspendării preventive nefiind permisă de lege decât numai pentru motive de o gravitate excepțională, precum abateri grave de ordin moral, acțiune în potriva ordinii de stat sau a intereselor țării, etc., rezultă de aici că măsura suspendării preventive trebuie a fi aplicată și mânuită cu multă circumspecție, tocmai din această cauză, deoarece simplul fapt al suspendării preventive este de natură a face să planeze o bănuială gravă asupra învinutului și care ar putea să-i aducă un discredit moral, pe lângă că ar putea fi vătămătoare însuși prestigiului autorității.

Că, în cazul de față, nici nu s'a articulat contra reclamantei vreuna din acele abateri grave prevăzute de art. 93 care să motiveze măsura suspendării preventive, ci s'a dispus numai să se facă o anchetă financiară a gestiunii reclamantei ca directoare pe ultimii cinci ani, anchetă al cărei rezultat a fost că s'a constatat în favoarea reclamantei o gestiune ireproșabilă.

Că, această suspendare menținută pe timp de două luni, a avut de sigur repercusiune asupra buneii reputațiuni de care se bucură reclamanta în învățământ, cu atât mai mult cu cât dânsa este o veche profesoară, așa că o suspendare dela catedră prelungită pe un timp așa de lung, a fost de natură să-i aducă o jignire morală și să sdruncine întru câtva prestigiul și bunul renume ce și-l creiase în școală, sub raportul corectitudinii, lăsând să se creadă lucruri de care nu s'a făcut vinovată niciodată și supunând-o la grave suspiciuni cu totul neîntemeiate, ba chiar ocazionând publicarea unor informațiuni în unele ziare cotidiene din Capitală, care anunțau suspendarea reclamantei din învățământ și darea ei în judecată, cu toate că este de crezut că nu Ministerul a publicat în ziare aceste informațiuni.

Considerând, în adevăr, că este de principiu că atunci când este vorba de repararea unei daune cauzate printr'un delict civil sau quasi-delict, despăgubirea pentru prejudiciul suferit trebuie să fie integrală și fără a ține seamă de restricțiunea ce se face cu ocaziunea daunelor derivând din neexecutarea obligațiunilor contractuale unde se face distincțiunea între daunele directe și acele indirecte sau neprevăzute.

Că, după art. 998 și 999 c. civil, orice faptă a omului care cauzează altuia un prejudiciu, obligă pe acela din a cărei greșeală s'a ocazionat a-l repara; că de aci rezultă că orice pagubă trebuie reparată, adică nu numai paguba materială directă, ci și dauna morală, de oarece prejudiciul poate fi și de ordin moral, cum este atunci când prin fapta nedreaptă a cuiva se aduce o atingere reputațiunii sau considerațiunii unei persoane.

Că aceste dispozițiuni ale codului civil privitoare la delictele civile și quasi-delict, recunoscând părții vătămate sub forma cea mai generală o acțiune în responsabilitate pentru dauna cauzată pe nedrept, aceasta implică, că nu numai daunele pur materiale sunt susceptibile de o reparație pecuniară, ci și daunele morale, căci legea garantează, fără nici o deosebire, ce nici nu s'ar putea justifica, toate drepturile și lucrurile omului, deci nu numai pe acele cari privesc patrimoniul lui, dar și pe acele mai prețioase, care în ordinea socială se raportă la întreaga lui personalitate, cum sunt: onoarea și reputațiunea.

Că, dacă de cele mai multe ori este greu de stabilit echivalentul în bani al unui prejudiciu moral, cauzat prin suferința morală și vexațiunea adusă cuiva printr'un act nedrept, de oarece nu există un criteriu obiectiv care să serve ca normă de apreciere pentru a se evalua în bani o reparațiune exactă, aceasta însă nu poate duce la inadmisibilitatea în principiu a unei asemenea reparațiuni care implică în sine o reprobare morală a actului abuziv și dău-

nător și este de natură a aduce o satisfacție părții vătămate.

Că, prejudiciul moral poate deveni cauza unui prejudiciu material, întrucât o durere sau o suferință morală, este de natură a micșora puterea de activitate a omului și prin consecință a-i reduce mijloacele lui necesare de muncă pentru a continua și îmbunătăți traiul vieții sale, așa că în ultimă analiză consecințele faptului nedrept se răsfrâng în domeniul intereselor materiale ale reclamantului.

Că, prin urmare este drept ca victima unui quasi-delict să dobândească deplină îndemnizare a întregului prejudiciu suferit și oricare ar fi natura daunei, acordându-i-se o reparațiune bănească echitabilă și corespunzătoare cu suferința ce i s'a pricinuit printr'o măsură arbitrară și vexatorie ordonată de autoritatea administrativă, întrucât o asemenea despăgubire poate fi concretizată într'o valoare materială, proporționând-o cu gravitatea și importanța prejudiciului moral ca o compensațiune pentru turburarea morală suferită.

Având în vedere că în speță ținând seamă de împrejurările și considerațiunile mai sus expuse, în evaluarea daunelor pentru prejudiciul moral suferit de reclamanta Olimpia Duma din cauza măsurii ilegale ordonate contra sa, de a fi fost suspendată dela catedră, fără nici un motiv plauzibil, cum și de întârzierea pusă de Minister de a revoca această măsură arbitrară și vexatorie și de a-i comunica la timp ordinul de revenire, însoțită de refuzul de a-i plăti salariul, ordonându-se chiar scoaterea din statele de plată lefei pe tot timpul de peste două luni, cât a ținut suspendarea reclamantei din învățământ, urmează ca Curtea să aibă în vedere toate aceste circumstanțe, întemeindu-se pe faptele arătate, și apreciind, fixează cifra despăgubirilor la suma de 20.000 lei, pe care urmează a o adjudeca reclamantei.

Că deosebit de aceasta, prin modul cum s'a comportat Ministerul față de reclamantă, luând contra ei o dispozițiune asupra căreia în urmă a revenit, s'au ocazionat cheltueli reclamantei Olimpia Duma, care a fost nevoită a intenta procesul de față și numai abia după intentarea acțiunii în Contencios, Ministerul a revenit, așa că intentarea acestei acțiuni a fost necesară și oportună căci a determinat Ministerul să reintre în legalitate; că Curtea ținând seamă de cheltuelile făcute de Olimpia Duma cu angajarea avocatului care să intenteze și să susțină acțiunea de față, precum și timbrele necesare acțiunii și apreciind, fixează aceste cheltueli la suma de trei mii lei pe temeiul dispozițiunilor art. 140 și 146 din procedura civilă.

Pentru aceste motive redactate de d. consilier Remus C. Benișache, admite în parte acțiunea, etc.

(ss) Gh. Dumitriu, C. Nacian, R. C. Benișache.

Grefier, (ss) E. Cazacu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ISMAIL

Audiența publică din 18 Noembrie 1930

Președinția D-lui M. Paraschivescu Jude de ședință

Ana Ciumacenco cu I. D. Chiossea

Sentița civilă No. 480

Perimare. Județele Cahul și Ismail. Procese începute sub imperiul procedurii ruse. Art. 320 legea org. jud. I, și II, din legea pentru extinderea în Basarabia a unor dispozițiuni din legislația Vechiului Regat. Procedura de aplicat cea rusă art. 689.

Intrucât art. 320 din legea de organizare judecătorească nu a fost modificat prin legea din 29 Martie 1928 și derogările prevăzute în al. II-lea din art. 320 rămânând în vigoare urmează ca proceselor din jude-

tele Cahul și Ismail care se găseau în curs de judecată la 1 Ianuarie 1926, să li-se aplice procedura civilă rusă.

Tribunalul,

Având în vedere cererea făcută de Tudora M. Ichim cu autorizația soțului său Mihail Ichim din comuna Carța jud. Ismail, Ana Gh. Ciumacenco, văduvă — din comuna Bolboacă jud. Ismail și Maria Ch. Danoi cu autorizația soțului ei Gheorghe Danoi din comuna Barta jud. Ismail — prin cererea înregistrată la No. 28,780 din 15 Octombrie 1930 — pentru perimarea apelului declarat de Ioan, Stefan și Nicolae Chiosea, la data de 14 Aprilie 1925, în contra cărței de judecată civilă No. 551 din 15 Decembrie 1923 a Judecătoriei Reni jud. Ismail.

Având în vedere lucrările din dosar, susținerile și concluziile părților puse în instanță.

Având în vedere că procesul fiind început la 19 Septembrie 1925, s'a ridicat chestiunea de procedură urmează să i se aplice: în continuare, cea rusă — sub imperiul căreia s'a început procesul, sau cea română introdusă prin legea de organizare, art. 520 și legea de extindere în Basarabia a unor dispozițiuni din legislația Vechiului Regat, art. 1, 5 și II.

Având în vedere că prin art. 520 din legea de organizare actuală s'a introdus de la 1 Ianuarie 1926 procedura civilă română în circumscripțiile Tribunalor Cahul și Ismail cu restricția că procesele pendinte la data promulgării legii de organizare (15 Aprilie 1925) se vor judeca după procedura în vigoare în momentul intentării lor.

Considerând că prin legea din 29 Martie 1928, în art. 1, s'a prevăzut că pe lângă dispozițiunile introduse până atunci în vederea unificării, se extinde cu începere de la 1 Iunie 1928 în tot cuprinsul Basarabiei aplicarea în întregime așa cum vor fi în vigoare în Vechiul Regat la punerea în aplicare a acestei legi codul și procedura civilă cu restricția prevăzută în art. 5 al. V, care prevede că acțiunile și toate cererile introduse până la intrarea în vigoare a legii din 29 Martie 1928, vor fi judecate potrivit normelor procedurale atunci în vigoare, iar executările începute vor continua potrivit aceluiași norme.

Văzând și art. 2 din această lege care prevede că toate dispozițiunile de orice natură cari vor fi contrarii legilor și regulamentelor române arătate în lege și extinse în Basarabia precum și acestei legi menționate, sunt și rămân abrogate.

Având în vedere că legea din 29 Martie 1928 extinzând aplicarea codului și procedurii civile în tot cuprinsul Basarabiei, a avut în vedere județele, toate ale ei, afară de Ismail și Cahul unde procedura civilă era deja introdusă prin art. 520 din legea de organizare încă de la 1 Ianuarie 1926.

Că și această lege din 29 Martie 1928 a avut grija să statornicească soarta proceselor în curs, stabilind prin art. 5, al. V, că acțiunile și toate cererile introduse până la intrarea în vigoare a prezentei legi, vor fi judecate potrivit normelor procedurale atunci în vigoare.

Că normele procedurale atunci în vigoare erau procedura civilă română pentru procesele începute după 1 Ianuarie 1926 și procedura civilă rusă pentru procesele începute până la această dată conform art. 520 din legea de organizare judecătorească care nu poate fi scindat trebuind să fie luat în considerare în tot complexul lui așa cum hotărăște soarta ambelor feluri de procese.

Că este așa se vede și din însăși expresiunea legiuitorului care arată că „pe lângă dispozițiunile introduse până acum în vederea unificării” și chiar dacă nu a adăugat și cu derogările prevăzute în acele dispozițiuni introduse până atunci în vigoare, aceasta se subînțelege: întâi pentru că art. 520 din legea de organizare, nu poate fi scindat ci trebuie avut în vedere în întregime cu derogările prevăzute în alin. II și

al doilea pentru că chiar această lege din 29 Martie 1928 prevede aceleași derogări pentru celelalte județe, în afară de Cahul și Ismail în ce privește procesele introduse până la 1 Iunie 1928.

Că astfel fiind nu se poate spune că art. II care abrogă toate dispozițiunile de orice natură care ar fi contrarii legilor și regulamentelor române extinse în Bulgaria prin legea din 29 Martie 1928, ar viză derogările art. 520 al. II, din legea de organizare pentru că acele derogări sunt în perfectă concordanță cu derogările din art. 5 al. V al legii din 29 Martie aceste din urmă fiind pur și simplu o continuare și o consecință a celor dintâi.

Că astfel fiind întrucât art. 520, din legea de organizare judecătorească nu a fost modificat prin legea din 29 Martie 1928 și derogările prevăzute în al. II din art. 520, rămânând în vigoare, urmează că proceselor din județele Cahul și Ismail care se găseau în curs de judecată la 1 Ianuarie 1926, urmează să li se aplice procedura civilă rusă. (Cas. I 27 Noiembrie 1929 P. R. 1930 p. III pg. 121).

Considerând că după art. 689 din procedura civilă rusă, perimarea operează de drept prin trecerea a trei ani, chiar fără cerere și fără hotărâre care să o constate — însă numai în afacerile care au fost suspendate — iar după art. 681, suspendarea nu poate avea loc decât numai în cazuri anume determinate de lege și anume: a: prin consimțământul reciproc al părților; b) în cazul morții, înnebunirii sau pierderii drepturilor civile a unuia dintre împlicinați de unde rezultă că dacă procesul nu a fost suspendat pentru una din aceste cauze, perimarea nu operează oricât de lung ar fi termenul în care partea nu înțelege să activeze.

Că în speță procesul nefiind suspendat în condițiunile art. 689 și 681 pr. civ. rusă cererea de perimare este inadmisibilă și urmează a fi respinsă ca atare etc.

(ss) *Mircea Paraschivescu.*

RECTIFICARE

La articolul cu titlul: „PE CAND STABILITATEA LEGILOR?” semnat de d. **Jac Zaharia** și apărut în No. 11 cu data de 15 Martie 1931, al revistei noastre, s'a strecurat o eroare de tipar la pag. 164, coloana din dreapta, paragraful 5, care rugăm a se rectifica astfel:

„Ori, în materie de convențiuni, ele nu se desființează de cât după anumite reguli și în nici un caz NU se desființează numai după interesul sau voința uneia dintre părțile contractante, fie chiar dacă e vorba de Stat”.

Față de fondul juridic al articolului în chestiune, socotim că însăși cititori și-au putut da seama că nu poate fi vorba de cât de o greșală de tipar, și nu au pus această eroare profundă de înțeles pe seama autorului acestui articol d. **Jac Zaharia**, un versat comentator al principiilor de drept și colaborator la diferite reviste de specialitate.

Rugăm pe d-nii abonați din provincie a nu aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a binevoi să trimită achitarea abonamentului prin mandat poștal, direct la Administrația „*Curierul Judiciar*”, București, Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentul datorat, partida No....